

Kære læser,

Poul Due Jensens Fond har over en længere periode gennemført omfattende ændringer og udviklinger, og 2017 var ingen undtagelse. Ud over at implementere de aftalte strategier for vores filantropiske arbejde har bestyrelsen brugt en del af 2017 på at forberede et historisk vagtskifte i toppen – hvilket vil sige bestyrelsesformanden – i 2018.

Indførelse af filantropiske strategier

Bestyrelsen afsluttede 2016 med at aftale en robust og fremtidsorienteret – og samtidigt banebrydende – filantropisk strategi. Udviklingen af den nye strategi medførte en historisk ændring af vores arbejde, og knappen "*ansøg her*" blev erstattet af proaktiv søgen efter de bedste partnere. Gennem vores nye strategi ønsker vi at medvirke til forbedret arbejdsmarkedsintegration i Region Midtjylland, udvikling af forskningsmiljøer i verdensklasse inden for teknisk- og nytteinspireret grundforskning og endelig sikkert drikkevand til fattige landdistrikter i udviklingslande og verdens glemte flygtningelejre. Fokusskiftet fra en ansøgerorienteret tilgang til at fokusere på partnere der kan levere en strategisk effekt, er usædvanlig inden for den filantropiske verden. Det har ikke bare krævet nye arbejdsmetoder med projektudvikling og ledelsesstrukturer, men også udbytterige drøftelser med vores partnere om, hvordan et værdifuldt

partnerskab mod et fælles strategisk mål skal fungere. Vi vil fortsætte med at udvikle den måde, vi samarbejder tæt med vores betroede partnere.

Vagtskifte

Siden etableringen af Poul Due Jensens Fond er tre af grundlæggeren Poul Due Jensens børn blevet nævnt direkte i fundatsen som bestyrelsesmedlemmer, men i 2017 meddelte

Niels Due Jensen, at han ønsker at træde tilbage i 2018, når han fylder 75. Bestyrelsens største udfordring i at finde en afløser for Niels Due Jensen var at finde en egnet kandidat og forberede den kommende formand på de tilhørende ansvarsområder. Bestyrelsen har efter vores mening truffet et rigtig godt valg, og vi opfordrer dig til at se resultatet af formandsskiftet i denne rapport. ●

Niels Due Jensen
Bestyrelsesformand

Christian Hartvig
Fondsdirektør

Indhold

06 Hvordan vi arbejder

Vand

- 10 Mission statement
- 12 Dominoeffekten af sikkert drikkevand
- 13 Vand kan være gratis, det er bæredygtighed ikke
- 14 Vand til Budaka
- 16 Sikkert drikkevand til flygtningelejre i Tanzania
- 17 Sunde børn, sunde lokalsamfund
- 18 Systematisk gennemførelse af forandringer over hele landet - uden at glemme nogen
- 20 Sikkert drikkevand skal fordeles ligeligt mellem beboerne
- 22 Sikkert drikkevand til Mozambique
- 24 100 pumper til 100 landsbyer i Indien
- 25 Stockholm Water Prize 2017

Forskning

- 28 Mission statement
- 30 Hvordan definerer vi praksisorienteret grundforskning?
- 31 Effektivisering af urban vandinfrastruktur
- 32 Sæt potentialet fri
- 33 Besøg der inspirerer og begejstrer både små og store
- 34 Hvor universiteterne og industrien mødes

Inklusion

- 38 Mission statement
- 40 Verdensmål i Region Midtjylland
- 42 Ny programchef
- 44 Sammen kan vi mere
- 46 Foreningsidræt i Randers
- 48 Vild med Dansk
- 49 Det hårde arbejde
- 52 Fodbold og sprog

Den 7. marts er en historisk dag for Poul Due Jensens Fond. Det er dagen, hvor Niels Due Jensen fratræder sin post som bestyrelsesformand.

[Læs mere](#)
om hvem der overtager den betydningsfulde formandspost på side 67

I 2017 blev prisen for Social Ansvarlighed uddelt for første gang.

[Læs mere](#)
om vores pris for Social Ansvarlighed på side 60

Aktivt ejerskab

- 56 Mission statement
- 57 Med øje for Grundfos' interesser
- 58 Vi hylder innovative hjerner
- 59 Hårdt arbejde betaler sig
- 60 Hjælp til de sårbare i San Luis Potosí
- 62 Tilbage på skolebænken

Governance

- 66 Mission statement
- 67 Bestyrelsesformanden takker af
- 70 Hvem går pengene til?
- 72 Uddelinger 2017

Hvordan vi arbejder

Et stærkt, proaktivt fokus på at nå vores strategiske mål; projektudvikling i tæt samarbejde med vores samarbejds partnere; styregrupper, der overvåger og kontrollerer projektets gennemførelse; struktureret opfølgning og langsigtet engagement. Dette er de vigtigste elementer i Poul Due Jensens Fonds filantropiske arbejde, men hvad betyder det i hverdagen?

Det stærke og proaktive fokus på at nå vores strategiske mål betyder, at vi ikke sidder og venter på, at ansøgninger om økonomisk støtte dumper ned i postkassen. Faktisk har vi ikke engang en "Ansøg her"-knap på vores hjemmeside. Ansøgninger kan give udmærket og god inspiration, men det svarer lidt til at vente på, at ansøgerne skal levere brikkerne til puslespillet. Man skal være heldig for rent faktisk at få de brikker, der mangler i puslespillet, dvs. et projekt, der matcher ens strategiske mål. Vi har besluttet ikke at vente. I stedet har vi valgt at finde de bedste samarbejdspartnere inden for vores strategiske fokusområder. Det er partnere med dokumenteret erfaring inden for vores strategiske områder, som kan skabe en sammenhængende og langsigtet strategisk effekt. Det er partnere, som vi kan designe brikkerne til puslespillet med for at sikre, at vi opnår den effekt og forandring, vi har fastlagt i vores strategi. Det er vigtigt at se på detaljerne, så vi kan finde et fælles interesseområde – en 'legeplads' inden for et område, som både passer til vores og vores partners strategi og til deres arbejdsmetoder. Vi ønsker

ikke at samarbejde med partnere, som skal gå på kompromis med deres mål og strategier for at modtage støtte fra Poul Due Jensens Fond.

Denne slags samarbejde skal i sagens natur være langsigtet og baseret på en fælles forståelse af, hvordan man samarbejder. En integreret del af denne proaktive tilgang til samarbejdet er gentagne møder på ledelsesniveau med henblik på at sikre, at vi har en fælles vision for, hvor vi gerne vil hen.

På baggrund af denne høje grad af samordning udvikles projekterne i tæt samarbejde mellem vores partnere og programledere. Det starter dog med en simpel one-pager, som forklarer den grundlæggende idé med projektet, det strategiske rationale og de omtrentlige omkostninger. Disse one-pagers præsenteres for Fondens donationsudvalg, så det kan få et indtryk af, om idéen kan gennemføres. Hvis et forslag godkendes, startes en projektudviklingsproces med seks

“ **Ansøgninger kan give udmærket og god inspiration, men det svarer lidt til at vente på, at ansøgerne skal levere brikkerne til puslespillet. Man skal være heldig for rent faktisk at få de brikker, der mangler i puslespillet, dvs. et projekt, der matcher ens strategiske mål**

- Christian Hartvig, direktør, Poul Due Jensens Fond

faser, der afsluttes med et fælles komplet projektforslag, som skal godkendes af partnerens ledelse som den ene part og Fondens bestyrelse som den anden.

Det er vigtigt at være ansvarlig for og engageret i projekterne. Ikke kun af hensyn til de personer, der har udviklet idéen, og de ledere og bestyrelsesmedlemmer, der har godkendt idéen og projektet, men først og fremmest af hensyn til de støttemodtagere, vi gerne vil nå. Den amerikanske præsident Lincoln sagde engang: *"Engagement er det, der forvandler et løfte til virkelighed"*, og det er det, vi forsøger at opnå ved at etablere styregrupper for alle projekter. En styregruppe består af den ansvarlige programleder fra Fonden, en repræsentant for den implementerende partner og et medlem, der repræsenterer de strategiske støttemodtageres interesser. De overvåger både projektgennemførelsen og opfølgingsperioden nøje, og de skal blive enige om at frigive de enkelte betalinger fra Fonden til projektet. Der frigives ingen penge, hvis de aftalte resultater ikke leveres, medmindre styregruppen accepterer at indføre ændringer. Fælles ansvar for udviklingen skaber ansvarlighed, og det giver desuden plads til at være fleksibel, så målene nås.

Endeløs rapportering er blevet erstattet med et månedligt Skype-møde mellem den projektleder, der er ansvarlig for gennemførelsen, og programlederen fra Fonden. De drøfter udviklingen og udfordringerne i forbindelse med

“ **Engagement er det, der forvandler et løfte til virkelighed**

– Abraham Lincoln

omkostningerne, tidsplanen og de aftalte leverancer. Der sendes ingen rapport inden Skype-mødet, men projektlederen skal skrive et referat med konklusionerne og sende det til programlederen fra Fonden efter mødet.

Langsigtet engagement kendetegner ikke bare forholdet til vores samarbejdspartnere, men også til støttemodtagerne. Igen som Lincoln sagde: *"Engagement er det, der forvandler et løfte til virkelighed"*, og enhver involvering i et projekt er til en vis grad et løfte til støttemodtagerne. Det kan være et løfte om at bringe dem tættere på arbejdsmarkedet, et løfte om at forbedre forskningsmiljøet eller et løfte om at skabe adgang til sikkert vand, som er til at betale. Konsekvensen heraf er, at vi – sammen med vores partnere – er fast besluttet på at justere projekterne, hvis vi opdager, at det er nødvendigt at foretage justeringer for at nå målene. Derudover udvikler vi nye projekter, som kan løse de udfordringer, vi står over for, eller hjælper støttemodtagerne videre til næste trin og dermed tættere på det løfte, vi gav med vores støtte. ●

Fonden forbliver engageret, indtil hvert enkelt vandprojekt er forankret lokalt, og der er opbygget en solid struktur, der kan sikre drift og vedligehold på langt sigt.

www.pdjf.dk

Verden mangler sikkert drikkevand

Mission statement

Hvad?

Indsatser

Støtte bæredygtige og holdbare vandprojekter.

Hvorfor?

Vand er en knap ressource, og mangel på rent vand anses for at være den største trussel mod den globale økonomi. 25 % af verdens befolkning har ikke adgang til rent vand.

For hvem?

Indsatser

I fattige landdistrikter i udviklingslande og i verdens glemte flygtningelejre.

Hvorfor?

Landdistrikter, fordi her bor 80 % af de mennesker, der ikke har adgang til vand.
Flygtningelejre, fordi mange af verdens 60 millioner flygtninge bor i områder med for lidt eller for beskidt vand.

Hvordan?

Indsatser

Ved at arbejde i langvarige partnerskaber med udvalgte NGO'er med dokumenteret erfaring med vandprojekter.

Hvorfor?

NGO'er er vores vigtigste redskab til at nå ud til vores målgruppe og nå vores mål.

Deres faglighed og professionalisme er nøglen til at maksimere den effekt, vi ønsker at opnå i vores vandprojekter.

Partnerskab er en kerneværdi for Fonden og den bedste måde at sikre gensidig udvikling og læring på.

Hvor lang tid?

Indsatser

Vi forbliver engagerede, indtil der er opbygget en solid institutionaliseret struktur, der kan sikre vandprojektets økonomiske bæredygtighed.

Hvorfor?

Systemer, der ikke er holdbare og bæredygtige, risikerer at mislykkes. Hvis det skete her, ville det være uansvarlig brug af midler tjent gennem Grundfos' medarbejderes hårde arbejde.

Vedligeholdelsen og driften skal sikres af en anerkendt gruppe, som repræsenterer det enkelte lokalsamfund. Det kan dog tage mange år at nå til dette punkt.

Vi støtter FN's verdensmål #6.1

Vores filantropiske arbejde understøtter FN's verdensmål #6.1 ved at skabe sikkert drikkevand til verdens fattigste.

[Læs mere på næste side](#)

Dominoeffekten af sikkert drikkevand

Sikkert drikkevand fra en forbedret kilde og en samlet tid til at hente vandet, der ikke overstiger 30 minutter inklusive ventetid¹, er med til at understøtte FN's verdensmål #6.1.: I den 2030 skal der opnås universel og lige adgang til sikkert drikkevand til en overkommelig pris for alle.

At øge vandkvaliteten fra urent vand fra floder, damme, søer, åer, kanaler, ubeskyttede brønde eller kilder til sikkert vand er med til at opfylde #3. Sundhed og trivsel. Som prismodtager professor Joan Rose i 2016 sagde, da hun modtog Stockholm Water Prize: "Vand er lig med liv, men vandkvalitet er lig med helbred". Når mennesker har adgang til rent vand, forbedres deres helbred, når de ikke længere lider af vandbårne sygdomme.

Når kvinder og piger samtidig slipper for det tidskrævende arbejde, der ligger i at hente vand flere kilometer væk, giver vi dem tid til mere produktivt arbejde, og pigerne får mulighed for at gå i skole.

Ved at reducere tiden til at hente vand på til under 30 minutter pr. tur inklusive ventetid øges dominoeffekten af sikkert drikkevand til også at understøtte #1 om at afskaffe fattigdom overalt, #2 om at stoppe sult, #4 om kvalitetsuddannelse og #5 om ligestilling mellem kønnene.

Sikkert drikkevand har en afsmittende effekt på menneskers liv.

FN's verdensmål 1-5 er i høj grad påvirket af leveringen af sikkert drikkevand fra en forbedret kilde og en tid til at hente vand på under 30 minutter for hver tur inklusiv ventetid. Dette er en af de vigtigste årsager til, at Poul Due Jensens Fond fokuserer på sikkert drikkevand. ●

WHO og UNICEFs Joint Monitoring Programme (JMP), der omhandler tiltag på drikkevandsområdet samt sanitet og hygiejne - "Water service ladder level Basic".

Vand kan være gratis, det er bæredygtighed ikke

Hvordan finder man den rigtige pris på vand i udviklingslande? Water Missions og Fondens fælles workshop under Stockholm Water Week i august 2017 forsøgte at finde svaret.

Travl morgen her: Lokale NL 353 er allerede fyldt op. Men der er ledige pladser i andre workshops. Denne SMS tikkede ind på vores telefoner netop denne morgen. Beskeden var en nyhedsfeed fra Water Week's event managers, og det betød tydeligvis, at vores workshop ville blive rigtig godt besøgt. Lokalet var fyldt.

Workshoppen var planlagt som et rollespil, hvor der blev brugt både nøglepersoner og tal fra projekter. Formålet var at vise udfordringer og fordele ved forhandlinger om prissætning af vand med lokale interessenter i et landdistrikt. Præsenteret på en alternativ måde.

Roller: en CEO, en økonomidirektør, en ledende systemoperatør, en lokal regeringsrepræsentant, en WASH koordinator og en kommunal erhvervschef samt en repræsentant fra en lokal kirke.

Gruppen af medvirkende spillede "vandkomité", hvor de skulle forhandle om budget for drift af et soldrevet anlæg under hensyntagen til 3 hovedpunkter:

1. Prisfastsættelse
2. Budgetlægning
3. Opsætning af økonomiske mål

Andrew Armstrong, Water Mission, sagde til gruppen: *Vi skal først vurdere de økonomiske muligheder: Hvor meget kan vi (vandkomitéen) tage for vand? Er det en komité's opgave at spørge folk, hvor meget de vil betale for vand? Hvad vil den ideelle pris være? Erfaringen fra andre lokalsamfund har vist, at når en husholdning betaler mere end 5 % af deres månedlige indkomst for vand, er det svært at tilgodese andre grundlæggende behov.* Vandkomitéen diskuterede dette emne foran et publikum for at give dem en ide om, hvordan prissætning af vand er et vigtigt problem at løse, når man er medlem af en vandkomité.

Efter at have diskuteret hvordan man fastsætter den rette pris, talte "vandkomitéen" om, hvordan man lægger et realistisk budget for et soldrevet anlæg. De gennemgik også drifts- og kapitalvedligeholdelsesudgifterne. Vandkomitéen skulle vurdere hvor mange penge, der

skulle indsamles hver måned for at kunne betale omkostningerne til drift, vedligehold og udskiftning. De skulle vurdere, hvordan anlægget skulle styres i fremtiden, for at det kunne være bæredygtigt.

Konklusion på eventet: Vandkomitéer står ofte over for mange komplicerede beslutninger og modsatrettede prioriteringer, når det drejer sig om prissætning af vand. Det er komitéens ansvar at balancere mellem økonomisk bæredygtighed og økonomiske muligheder, og de skal tilpasse sig sammenhængen inden for deres forsyningsområde, som hele tiden er under forandring. Det er et kompliceret ansvar. Rollespillet var en måde at illustrere, at uddannede vandkomitéer kan administrere deres vandsforsyning, og der ligger en værdi i at give dem kompetencerne til at gøre det. ●

Vandtapning fra Grundfos AQtap, vand dispenser.
Foto: Poul Krøjer

75%

Af salget går til vedligeholdelse.

Vand til Budaka

I 2016 donerede Poul Due Jensens Fond 261.715 Euro til Seniorer Uden Grænser til to vandprojekter i Ugandas østlige distrikt: Bukada. Anlæggene drives af solenergi, og vandet tappes ved fire betalingsvandhaner, AQtaps, i hvert lokalsamfund. Ugandas minister for Vand og Miljø, Sam Chepchoris, åbnede projektet og kaldte det for et mønsterprojekt for Uganda.

Salg af vandkreditter

Noola Nakiipa blev ansat som vendor (sælger) af vandkreditter i begyndelsen af 2017. Noola er en aktiv og velrenommeret kvinde i lokalsamfundet. Hun er landmand og aktiv ved skolen, hvor hun sørger for elevernes frokost. Hun er sidst i 30'erne og gift med formanden for områdets vandkomite. Derudover har hun haft tid til at få ni børn.

Hun blev valgt blandt 4, der var til interview. Der er ingen tvivl om at hun er det rette valg til jobbet. Hendes primære opgave er at sælge vandkreditter til de næsten 300 familier, der

har anskaffet sig et kort til de 4 AQtaps. Derudover holder hun øje med, at maskinerne fungerer. Hun er også ansvarlig for at brugerne betaler for vandet, og for at pengene afleveres til Seniorer uden Grænsers repræsentant, der sætter pengene i banken. For sit arbejde får hun 10 % af det månedlige salg. Hun har en afløser, og vandkomiteen har også ansat 2 vagtmænd. I alt går 75 % af salget til det fremtidige vedligehold af hele anlægget.

Tappehanerne betyder, at det ikke længere nødvendigt at hente vand i de nærliggende sumpe, sygeligheden er faldet betydeligt, skolen er blevet

mere attraktiv og har fået større søgning, og kvindernes indbyrdes stridigheder og volden i hjemmet er faldende. Det sidste tilskrives den bedre vandforsyning, og at kvinderne ikke er så længe væk hjemmefra.

Projektudfordringer

For Seniorer Uden Grænser har projektet også været tænkt som en læreproces i demokrati og fordelene ved fælles beslutninger i lokalsamfundet. Men gang på gang under møderne med vandkomiteen og lokalsamfundet har Seniorer Uden Grænser understreget, at beslutningerne vedrørende drift, vandpriser og aflønninger er deres egne. Det er en udfordring, der endnu ikke helt er løst.

Seniorer Uden Grænser har også oplevet en mangel på tillid, som gennemsyrrer hele det ugandiske samfund. Fra top til bund. Man er vant til korrupsion, og at man kan ikke stole på sin nabo. Det har vi oplevet i forhold til vandkomiteen. Lokalsamfundet tror, at vandkomiteen løber med alle pengene og ikke, at midlerne står sikkert på en bankkonto, hvor flere skal skrive under, bl.a. Seniorer Uden Grænsers lokale repræsentant, før der kan hæves fra kontoen.

Der synes også at være en vis mistillid til teknologien. Hvad er det, der sker inde i det maskineri? Det blev tydeligt, da nogle af vanddispenserne begyndte at gå i stå, mens folkappede vand. De måtte tage kortet ud og sætte det i igen. De fleste er overbeviste om, at dispenserens stjæler nogle af deres vandkreditter. Det har ikke været let at overbevise dem om, at de får det vand, de har betalt for. Hverken mere eller mindre. I øvrigt har vi undersøgt årsagen til problemet. Det lader til, at batteriet ikke bliver tilstrækkeligt opladet. Da det især sker først og sidst på dagen, kan det skyldes, at solpanelerne ikke har den nødvendige kapacitet.

Fastsættelsen af vandprisen har også været en udfordring. Man har kunnet hente vand gratis i de forurenede sumpe og har svært ved at acceptere, at der nu skal betales for vandet. At opsparingen skal bruges til fremtidig service og vedligehold synes at være en abstraktion i et landbrugssamfund.

Da Noola Nakiipa blev ansat som vendor fik hun en mobiltelefon af Seniorer Uden Grænser. Hun havde aldrig ejet en. Hun fik den for, at hun kunne kontakte vores to administratører, hver gang hun skulle have flere kreditter på sit sælgerkort. Det var også en forberedelse til et system, hvor alle betalinger kunne foregå som mobile pay. Denne lille gave havde en sjov konsekvens: Hun tog kontakt til Seniorer Uden Grænsers repræsentant og forhørte sig om Pouls familieforhold. Som hun udtalte: "nu har jeg været gift i så mange år og min mand har aldrig givet mig en mobil. Så kommer der en mussongo (hvid) og han giver mig straks en mobil".

Der har dog været udfordringer med at få mobilbetalingen til at virke som forventet. Det betyder, at en systemadministrator fysisk skal ud til vendedoren og overføre kreditter samt hjemtage kontanter, hvilket kan give anledning til tyveri.

Der har ikke været problemer med hævværk på det ene af de to systemer. Det har desværre været tilfældet i det andet område, hvor de har fået et lignende system. Her har en gruppe fra nabolaget, der lever af at sælge vand fra andre kilder, hugget vandledningen over et par gange. Denne sag blev overgivet til politiet. Nogle beboere var også så kreative, at de fandt ud af, hvordan de kunne få vandtårnet til at løbe over. Så kunne de stå nedenunder og samle vand op gratis i vandfade.

Det har været en læreproces med flere uforudsete udfordringer. En gang imellem frustrerende.

Men man skal ikke glemme, at sundhedstilstanden er blevet forbedret, at kvinderne har fået lettere deres arbejde, og volden er aftaget. Seniorer Uden Grænser har også fået sat gang i en demokratisk proces. Og så havde systemet i 2017 en afgørende betydning under den langvarige tørke, hvor sumpene tørrede ud. Der var vand til planter og dyr, og en alvorlig hungersnød blev undgået. ●

Ministeren klipper snoren
Foto: Poul Krøjer

Sikkert drikkevand til flygtningelejre i Tanzania

Flygtningelejren Nyarugusu i det vestlige Tanzania blev bygget i 1996 til at huse 50.000 flygtninge fra Den Demokratiske Republik Congo. Det totale indbyggertal er i dag 315.000, når man tæller de omkringliggende lejre Nduta og Mtendeli med. Nu opgraderer den amerikanske NGO Water Mission vandforsyningen i området. Dette gør flygtningelejrene til de største i verden, der er baseret på solenergi.

Ud over Nyarugusu har flygtningelejrene i det vestlige Tanzania: Nduta og Mtendeli kunnet modtage den fortsatte tilstrømning af nye flygtninge. Det totale indbyggertal er ca. 315.000 med forventning om yderligere tilstrømning af flygtninge, særligt fra Den Demokratiske Republik Congo (DRC). Det betyder, at lejrenes størrelse er meget dynamiske. Adgangen til forbedret vand og egnet sanitet for lejrens stadigt voksende antal beboere har krævet konstante anstrengelser og opmærksomhed.

Mange af de eksisterende vandforsyninger er gamle, underdimensionerede og helt utilstrækkelige i forhold til de eksisterende behov i lejren. Formålet med det projekt, som Water Mission og Fonden har i området er at udskifte diesel-drevne vandforsyninger med en pumpeteknologi baseret på solenergi. De soldrevne vandanlæg kører næsten 100 % af tiden, og derved reduceres behovet for diesel, hvilket også vil reducere omkostningerne betydeligt, både med hensyn til omkostninger til diesel og til reparationer og reservedele. Ingen anden flygtningelejr i verden er baseret på solenergi i denne udstrækning. Derfor er projektet skelsættende og hæver sig langt over, hvad der før har været gjort i udviklingslandene.

Projektet er lige nu i fase II med en mindre forsinkelse på grund af tekniske udfordringer (vedrørende design). Arbejdet med de lokale myndigheder har også taget længere tid end forventet. ●

Projektets fem faser:

Fase 1

Projektplan, vurdering af området osv. **2016-17**

Fase 2

Design af masterplan **2017**

Fase 3-4

To-trins implementering **2017-2018**

Fase 5

Drift og videnskabelige undersøgelser - **2018**

Projektstatistik

De tre flygtningelejre Nyarugusu, Nduta, og Mtendeli er beliggende i Tanzania's nordvestlige Kigoma provins langs grænsen til nabolandet Burundi.

Anslået projektstatistik:

- 5 millioner liter rent drikkevand om dagen
- Automatiseret vandrensning for at skaffe sikkert drikkevand
- Ekstra vandkilder som erstatning for problematiske kilder med overfladevand
- Soldrevne løsninger for alle vandkilder i tre lejre
- Satellit-baseret fjernbetjent overvågning af borehullers vandniveau, vandmængde og grundlæggende vandkvalitet

Vandprojektet i Nyarugusu og de tilstødende lejre er finansieret af Poul Due Jensens Fond og implementeret af vores partner: Den amerikanske NGO Water Mission i samarbejde med UNHCR og regeringen i Tanzania.

Sunde børn, sunde lokalsamfund

I Togo har 48 % af befolkningen i landdistrikterne ikke adgang til sikkert drikkevand, og kun 13 % har adgang til bedre sanitet*. I 2017 iværksatte vi fase II i vores partnerskab med BØRNEfonden, hvor vi fortsætter arbejdet med at forbedre sundhed og velfærd for børn og deres familier i landdistrikterne i Togo, Vestafrika.

Behov for infrastruktur til vand, sanitet og hygiejne

Manglende adgang til sikkert vand og bedre sanitet udgør en alvorlig risiko for sundheden. Det har derfor været vigtigt for partnerskabet at integrere elementer inden for vand, sanitet og hygiejne for at sikre en bæredygtig implementering af infrastrukturen. I partnerskabets fase I blev der bygget infrastruktur til vand, sanitet og hygiejne, og fokus er nu på i tæt samarbejde med befolkningen at arbejde med bæredygtig vedligeholdelse og brug af denne infrastruktur. Det omfatter både sundhedsoplysning og uddannelse i de mere tekniske aspekter ved vedligeholdelse og reparation.

Betaling for vand

De etablerede vandanlæg i de to landsbyer Baya-Cope og Haïto ledes af medlemmer af lokalsamfundet, som er organiseret i lokale vandudvalg. Deres rolle består i at opkræve gebyrer for vandet. Disse gebyrer indsamles dernæst på bankkonti og anvendes til at betale for vedligeholdelse og reparationer. Dette er i overensstemmelse med Togos nationale politik for vandplanlægning. Vandanlægget

fungerer godt, og opsparingen vokser. I den tredje landsby Guèdèglèlè er vandsystemet det samme, men projektet har mødt en del udfordringer: Projektleder hos BØRNEfonden Togo, Abdoul Baki Labodja, forklarer: "I Baya-Cope og Haïto fører lederen af lokalsamfundet og landsbyens udviklingsudvalg regelmæssigt tilsyn med vandkomitéen. Men det er ikke tilfældet i Guèdèglèlè. Her mangler der tilsyn og opfølgning. BØRNEfonden må ganske enkelt sørge for, at tilsynet og vandkomitéen er både transparente og ledes hensigtsmæssigt. Vi ønsker at styrke landsbyens udviklingsudvalgs kompetencer og samtidig etablere stærke tilsynsmekanismer. Og der skal følges op på det hele regelmæssigt." Generelt er vandudvalgets forvaltningssystem effektivt. Og alene det at have et ekstra øje på landsbyen Guèdèglèlè med henblik på at støtte dem i den daglige forvaltning af vandanlægget synes at have forbedret situationen. Det er klart, at disse processer somme tider tager længere

I Togo har

48%

af befolkningen ikke adgang til sikkert vand

tid end forventet, og det er derfor, det er vigtigt med et fortsat engagement. Projektets fase II løber fra oktober 2017 til maj 2019. ●

* <https://washdata.org/data#/tgo>

Systematisk gennemførelse af forandringer over hele landet – uden at glemme nogen

Det vigtigste, Poul Due Jensen Fond gerne vil opnå med sine vandprojekter, er virkelige forandringer, som er solide og bæredygtige. Men hvis disse projekter ikke kombineres og organiseres i nærheden af hinanden, er det ofte en udfordring at opnå sådanne bæredygtige og solide forandringer. Derfor er Fonden begyndt at flytte til nabolandsbyen i stedet for at flytte til en anden del af landet.

Tidligere fokuserede Fonden og mange andre filantropiske organisationer på at skabe stærke fyrtårnsprojekter, der kunne fungere som inspirationskilde og pilotprojekter for de omgivende samfund og de ansvarlige myndigheder. Tanken var, at projekterne ville inspirere andre til at investere i lignende projekter. Selv om denne tilgang muligvis fungerer i mere tætbefolkede områder, viser erfaringerne fra Fondens tidligere projekter i landdistrikterne, at sikring af bæredygtighed ikke kun kræver opfølgning på den tekniske side, men også tæt opfølgning og løbende vejledning men også at udviklingen i lokalsamfundet følges tæt, og at der vejledes i driften af betalingsordninger m.v. Mange projekter har ikke sådanne tætte opfølgingsprocedurer, og selv hvis de indgår i projektet, betyder afstanden mellem projektstederne ofte, at det er vanskeligt at drive dem med kvalificerede hjælpearbejdere. Projekter i geografisk nærhed gør ikke blot projektopfølgningen billigere, den bliver også mere effektiv.

Implementeringen bliver også lettere og mere omkostningseffektiv, hvis projektstederne er placeret side om side. Det er dyrt at mobilisere en borerig for at bore brønde, men det er billigere, hvis riggen kun skal flyttes nogle få kilometer til den nærmeste landsby.

Endelig bidrager dét, at flytte fra landsby til landsby, til den overordnede målsætning for FN's verdensmål – at ingen bliver glemt. Fyrtårnsprojekter hjælper ikke naboen.

Poul Due Jensens Fond besluttede at gå efter "the last mile" – de fattige

landdistrikter i udviklingslandene, der som minimum sigter efter grundlæggende vandforsyning (Basic water) som defineret i FN's Joint Monitoring Programme. Samtidig ønsker Fonden at forblive engagerede, indtil de sikre drikkevandssystemer i disse lokalsamfund er økonomisk bæredygtige og solide. Fonden valgte ydermere at gå strategisk efter projekter i nabolandsbyerne og derved at undgå fyrtårnsprojekter fremadrettet.

Vi har stadig mange fyrtårnsprojekter i lande som Indien, Indonesien og Kenya, men da vi allerede har været i

“ Endelig bidrager dét, at flytte fra landsby til landsby, til den overordnede målsætning for FN's verdensmål – at ingen bliver glemt. Fyrtårnsprojekter hjælper ikke naboen

- Christian Hartvig, direktør, Poul Due Jensens Fond

området, kan vi nu vende tilbage og gå i gang med de fire eller fem nærmeste landsbyer. Det gør det muligt for os at følge op på gamle projekter og sikre, at de forbliver aktive. Samtidig kan vi udnytte kendskabet til lokalsamfundet til at designe og implementere nye projekter og til tider udbygge eksisterende projekter via rørledninger med flere tappesteder for at sikre, at flere mennesker kan hente vand inden for 30 minutter, herunder tiden til at stå i kø på tappestedet.

Denne tilgang betyder, at alle nye projekter vurderes ud fra mere,

end blot på at imødekomme behovet for sikkert drikkevand til overkommelige udgifter, men også potentialet for udvidelse og vores partners vilje til at opbygge den grundlæggende organisation i området for at understøtte fremtidig ekspansion.

En sidegevinst ved denne tilgang er de lokale myndigheders vilje til at investere tid og en indsats i opfølgning på vandkvalitetstest osv. Dette var resultatet af et projekt finansieret af Fonden i 2017 i Togo, hvor myndighederne ikke ville garantere offentlig vandkvalitetstest i landsbyer, hvor vores partner

Plan/BØRNEfonden var involveret. Denne tilgang blev imidlertid ændret, da myndighederne hørte, at Plan/BØRNEfonden havde opholdt sig i området. De blev derefter enige om, at Fonden skulle finansiere vandkvalitetstesten, hvis myndighederne ikke kunne eller ville. I dag står myndighederne for testen af vand. Implementering af ændringer over hele landet, uden at nogen bliver glemt, er afgørende for vores tilgang til at opfylde Verdensmål #6.1 – adgang og råd til vand for alle. ●

De fleste mennesker skal gå mindre end 100 meter for at hente vand. Foto: Niels Damsgaard Hansen

Sikkert drikkevand skal fordeles ligeligt mellem beboerne

I den fattige Madi-provins - en lille dagsrejse fra Katmandu, har beboerne i tre landsbyer siden 2013 haft sikkert drikkevand, takket være Poul Due Jensens Fond.

"Det er fantastisk for beboerne og et kostbart bidrag til vores projekt og forudsætningen for al udvikling", siger formanden for Jysk Landbyudvikling Nepal, Lone Petersen.

I Madi, Nepal, var der kun få, der havde adgang til sikkert drikkevand. Hver husholdning kan nu hente 60 liter vand om dagen. Landsbybeboerne kan tydeligt smage forskel på vandet, og de har fundet ud af, at de ikke bliver syge af det. Selv om der er meget

mere vand i hannerne end tidligere, er der stadig udfordringer: "Tidligere sparede de på vandet, som de skulle gå langt efter og nu, hvor de fleste har højst 100 meter efter vand, bruger de det til tøjvask, køkkenhaver, dyrene og de tager bad i drikkevandet, i stedet for at bruge overfladevand til den slags" fortæller Lone og siger, at "det er svært at bevidstgøre landsbybeboerne om, at der er begrænsede ressourcer: Så længe der kommer vand ud af hannerne, bruger de løs

Poul Due Jensens Fond
bevillgede

1,2 mio.

uden at tænke på dem, der bor længere ude ad ledningsnettet".

Svært at betale

Der er to vandtårne med i alt 46 vandhaner, og i gennemsnit deler syv familier én hane. Landsbyerne ejer selv vandforsyningen og skal i fællesskab få det til at fungere - både med at dele vandet samt at inddrive et beløb på 3 kroner pr. familie. En pris de selv har sat. Det er en betydningsfuld og lærerig proces, der langt fra er slut, og Lokalrådsformanden i Madi kommune, Krishna Adhikari, der er med i vandbestyrelsen, vil arbejde for, at vandværket bliver offentligt ejet i stedet for privat: "Det er stort, at vi har rent drikkevand, men det er bedre, hvis vandværket bliver offentligt. Så kan vi nemmere få fagfolk til at overtage driften, og så vil vi sikkert også få betydelige tilskud

fra de offentlige myndigheder. De vil sætte en ære i at få det til at fungere", siger Krishna Adhikari. Han mener, det er realistisk i løbet af et par år og vil kunne være med til at sikre, at ledningsnettet bliver bedre vedligeholdt, og at betalingen og brugen af vandet bliver bedre fordelt. De fleste betaler for vandet, men der er store problemer på det ene vandværk. Op imod halvdelen af beboerne betaler ingenting. Opkrævningen af penge tager tid for de lokale opkrævere, der både sørger for at aflæse vandmålere samt at åbne og lukke for vandet to gange dagligt.

En af opkræverne er Prem Sunar, der sørger for landsbyen Indrabasti, hvor det går rigtig godt. Han har inddrevet 97 procent af betalingerne. "Det tager lang tid at gå rundt til alle. Ofte er de ikke hjemme eller har ingen penge, så jeg må komme igen, og jeg kan intet gøre, når de ikke kan eller vil betale", fortæller han. Det er et af de store problemer ved selvstyret.

Mangel på teknisk ekspertise

En anden udfordring i Nepal er, at der er mangel på teknisk ekspertise i området. I 2016 besøgte en dansk VVS'er området. I samarbejde med landsbyboerne skiftede han alle vandhaner, tjekkede 23 vandmålere og ordnede alle lækager på ledningsnettet. Det var en nepalesisk entreprenør, der havde totalentreprisen på nedgravningen

af ledningsnettet, og selv om han var instrueret i at grave ledningerne ned i mindst en meters dybde, har mange vandledninger ikke ligget dybt nok. De er blevet påkørt af maskiner ved for eksempel vejarbejde og er ikke blevet repareret. Det har givet vandspild i et ukendt omfang, og nepaleserne har ikke selv haft overblikket til at overskue konsekvenserne ved vandspildet og har ikke fået ledningsnettet godt nok og professionelt repareret. "Der er virkelig brug for en hjælpende hånd, og vi understøtter dem så godt, vi kan, og forsøger at finde teknikere at sende til Madi som frivillige", fortæller Lone.

Et forsøg på at mindske vandspildet

Landsbybeboerne diskuterer også, hvad de selv kan gøre. De har tidligere forsøgt at indføre bøder til dem, der misbruger vandet, og nu har de nedsat en vand-kommission, der vil forbyde, at beboerne sætter deres egne private slanger til brønden og tapper vand. I Kantipur vil de lave et forsøg, hvor det kun er lovligt at hente vand i spande og dunke. Men det er demoraliserende, at driften hænger på så mange punkter. "Vandet kommer jo til tiden hver eneste dag uanset betaling eller ulovlige tapninger, og selv om vi gør, hvad vi kan for at hjælpe, så kræver det en vedvarende indsats", siger Lone, der dog mener, at processen, hvor beboerne selv bestemmer, hvad der skal ske, er værdifuld som læring i demokrati, medindflydelse og selvbestemmelse. "Landsbybeboerne skal nok finde ud af det, men de har brug for vores støtte og mere uddannelse. Men vandet har betydet et kæmpe løft og har hævet levestandarden". Det er der ingen tvivl om - heller ikke blandt landsbybeboerne, understreger hun. ●

Vandbetaling

De tre landsbyer Kantipur, Ayadhyapuri og Indrabasti har omkring 1400 beboere. Der er to vandtårne og 46 vandhaner installeret. Hver husholdning kan hente 60 liter vand om dagen. Vandet koster 3 kroner pr. måned for hver husstand. I en af landsbyerne betaler op imod 50 procent ikke for vandet. I de to andre landsbyer betaler cirka 80-90 procent for vandet. Landsbyerne ejer selv vandværkerne.
www.kantipur.dk

Sikkert vand til Mozambique

Takket være Poul Due Jensens Fond anvender WaterAid for første gang bæredygtig solenergi til sikker vandforsyning til lokalsamfund i landdistrikterne i Mozambique i dag og i mange år fremover.

Interessenter – et vigtigt aktiv

At skaffe sikkert vand til verdens fattigste handler ikke kun om at installere vandinfrastruktur. Det gælder også om at sikre, at både stat og lokalsamfund er i stand og parate til ved effektiv styring at holde anlægget kørende på lang sigt og dække omkostningerne til overvågning og vedligeholdelse. For at dette skal fungere, skal vi sørge for, at projektarbejdere, embedsmænd og medlemmer af lokalsamfund forstår hinandens perspektiver, prioriteter og roller i forbindelse med at gøre sikkert vand til en integreret del af hverdagen for alle.

Stort engagement gennem dialog

Med støtte fra Poul Due Jensens Fond arrangerede WaterAid for nylig et besøg for repræsentanter fra den lokale regering i Mozambique. Invitationen gjalt et besøg i Østtimor, hvor WaterAid har medvirket til dannelse af "paraplygrupper" med det formål at sikre bæredygtighed. I disse grupper sidder der både brugerne af vandet såvel som lokale embedsmænd. Paraplygrupperne er ansvarlige for - i samarbejde med brugerkomiteer - at fastsætte priser og varetage reparationer. Paraplygrupperne understøttes af en statslig finansieret tekniker.

“Efter turen til Østtimor har regeringen vist stort engagement ved at deltage i projektmøder og sørge for, at de afsætter tid til projektet

– Ricardo José, Programme Manager for WaterAid Mozambique

De problemer, der blev behandlet under møderne med de lokale, mozambiquiske regeringsfolk, handlede hovedsageligt om forskellige modeller til styring af vandsystemer. Spørgsmålene fra embedsmændene fokuserede på statens og lokalsamfundenes roller og ansvar, det nødvendige økonomiske engagement fra de forskellige interessenter (herunder distriktsregeringen), og hvordan stat og lokalsamfund kan samarbejde om tekniske og ledelsesmæssige udfordringer. Møderne

omfattede også besøg i landsbyer i WaterAid-projektområdet for at se praktiske eksempler på lokalt styrede WASH-programmer. Wash står for vand, sanitet og hygiejne (Water Sanitation Hygiene).

De besøgende fra Mozambique var glade for at lære mere om god praksis i et andet udviklingsland, og de fik praktisk viden, som de ikke kunne have fået ved bare at læse rapporter. Selvom der er forskel på Østtimor og Mozambique, fik de besøgende øjnene op for

andre måder at styre vandforsyningen på, som de ikke tidligere havde forestillet sig. De blev desuden overbevist om behovet for at investere i vandinfrastruktur og har forpligtet sig til at bruge en større del af budgetterne på sikker vandforsyning. Ved hjælp af disse tiltag har WaterAid og Poul Due Jensens Fond givet projektet i Mozambique en meget større chance for succes såvel i dag som mange år ud i fremtiden. ●

100 pumper til 100 landsbyer i Indien

100-100 programmet i Indien styres af vores partner Sunlit Future, som er specialiseret i at bygge soldrevne systemer. I dette program har Poul Due Jensens Fond doneret penge til vandinstallationerne, hvorimod rør og vandhaner er sponsoreret af andre donorer. Alle 100 projekter har et soldrevet system installeret.

Da vi i 2016 skrev om 100 pumper til 100 landsbyer programmet, var vi i projektfase III, hvor vores projektpartner, Sunlit Future, var på vej til at genbesøge de eksisterende installationer. Formålet var at gøre en ekstra indsats for at sikre, at der var tilstrækkelig information og værktøjer til at kunne vedligeholde installationerne.

I 2017, på vores initiativ, udførte en gruppe studerende fra Xavier University i Indien en undersøgelse af de socioøkonomiske indvirkninger på landsbysamfund*. Formålet med undersøgelsen var at måle virkningen af solardrevne vandpumper i landsby- og stammesamfund. Et udvalg af undersøgelsens resultater viste, at efter tilvejebringelsen af sikkert drikkevand, får nu 95 % af husholdningerne vand i nærheden af deres huse. Før installationerne var tallet 42 %. Alle solar systemer installeres i landsbyer uden elektricitet og kommunikation.

Andre resultater, der kommer ud af at sørge for adgang til sikkert drikkevand, har været en reduktion af sygdomstilfælde, særligt vandbårne sygdomme, hudsygdomme og infektioner. Det er et faktum, at vandbårne sygdomme er blevet reduceret med 60 % i lokal-samfundene.

Projektet slutter i 2018, men det er besluttet, at installationerne vil blive genbesøgt for at sikre, at alle systemer kører som de skal. Samtidig vil vi indsamle alle læringer fra projekterne. Læringerne vil være til stor gavn for arbejdet med fremtidige projekter i Indien, da vi ønsker at udvikle nye projekter i nærheden af de landsbyer, hvor vi allerede er til stede. ●

* Undersøgelsen blev udført af Seshav Arora og Ajit Kumar Rath fra Xavier University i Indien. Venligst kontakt programchef for Vand, Nils Thorup, www.pdjf.dk for mere information om undersøgelsen.

Tidslinje

Fase 1

28

soldrevne pumper installeret senest **marts 2015**

Fase 2

32

soldrevne pumper installeret senest **december 2015**

Fase 3

Eftersyn af 60 soldrevne pumper

28

soldrevne pumper senest **maj 2017**

Fase 4

13

soldrevne pumper senest **januar 2018**, altså **101** pumper i alt

Stockholm Water Prize 2017

Stockholm Water Prize-ceremonien og den royale banket blev afholdt den 30. august 2017 på Stockholms rådhus. Hans Majestæt Carl XVI Gustaf, Konge af Sverige, overrakte den præstigefyldte pris for 2017 til professor Stephen McCaffrey, USA.

International vandlovgivning

Komiteen for Stockholm Water Prize valgte professor Stephen McCaffrey fra McGeorge School of Law, University of the Pacific, USA som modtager af den præstigefyldte Stockholm Water Prize 2017 for hans enestående bidrag til udviklingen og den progressive realisering af international vandlovgivning. Tilbage i 2010 banede professor Stephen McCaffrey vejen for, at FN's Generalforsamling anerkendte vand som en menneskeret. Hans bidrag til den konceptuelle og praktiske udarbejdelse af de mange juridiske begreber og principper tages nu for givet

inden for områderne vandforsyning, vandlovgivning og diplomati. Kort sagt har professor Stephen McCaffrey leveret et enestående bidrag inden for tre specifikke områder:

1. Skelsættende arbejde inden for traktatforhandling
2. Store videnskabelige arbejder
3. Førende inden for juridisk ekspertrådgivning, vandbesparelse, uddannelse og facilitering af komplekse forhandlinger*

Professor Stephen McCaffreys publikationer omfatter The Law of Interna-

tional Watercourses (Oxford University Press, 2. udg. 2007), Understanding International Law (LexisNexis Publishers, 2006) og International Environmental Law & Policy, sammen med Edith Brown Weiss, Daniel Magraw og A. Dan Tarlock (Aspen, 2. udg., 2007). ●

Om Stockholm Water Prize

Stockholm Water Prize er en international vandpris, som er blevet overrakt hvert år siden 1991. Prisen blev indstiftet for at hædre enestående resultater inden for beskyttelse af verdens vandressourcer og bæredygtig brug heraf. Modtageren af prisen får en specialdesignet skulptur, global anerkendelse og et kontant beløb på USD 150.000. Poul Due Jensens Fond har støttet Stockholm Water Prize økonomisk siden 2016.

Læs mere

*<http://www.siwi.org/prizes/stockholm-waterprize/laureates/2017-2/>

Biografi

http://www.mcgeorge.edu/Stephen_C_McCaffrey.htm

Fonden ønsker at opbygge
og styrke udvalgte forsknings-
og læringsmiljøer inden for
tekniske og naturvidenskabelige
discipliner.

www.pdjf.dk

Forskning for at sikre fremtiden

Mission statement

Hvad?

Indsatser

At yde økonomisk støtte til aktiviteter, der kan udvikle forskningsmiljøer i verdensklasse.

Hvorfor?

Udviklingen af de mest innovative og banebrydende pumpeteknologier har altid været Grundfos' opskrift på succes med et tæt samarbejde med førende forskere som integreret komponent. For at forblive førende er adgang til forskning i verdensklasse essentielt for Grundfos og andre teknologidrevne virksomheder. Det er også vitalt for den fortsatte uddannelse af ingeniører og forskere og for, at de kan finde ansættelse hos teknologidrevne virksomheder.

For hvem?

Indsatser

Nytteinspireret grundforskning inden for tekniske og naturvidenskabelige discipliner.

Hvorfor?

En betydelig del af forskningsmidlerne er i dag målrettet anvendelsesorienteret forskning, hvor muligheden for at skabe nye jobs inden for en kort årrække spiller en afgørende rolle. Hvis forskerne og de virksomheder, de samarbejder med, fremadrettet skal kunne producere andet og mere end gradvist bedre resultater, har samfundet brug for bedre finansiering af grundforskning og nytteinspireret grundforskning. Finansiering af nytteinspireret grundforskning inden for de tekniske og naturvidenskabelige discipliner er derudover mere begrænset og sværere at skaffe end eksempelvis finansiering til medicinsk forskning.

Hvordan?

Indsatser

Ved at finansiere laboratorier i verdensklasse, stipendier til juniorforskere, professorater, stipendier til gæsteforskere o.s.v.

Hvorfor?

Forskningsstipendier er ofte målrettet et relativt smalt defineret felt, men som mange forskere har udtrykt det, så dukker de gode ideer og spørgsmål ikke nødvendigvis op, når man forsker inden for et afgrænset område. De kommer, når forskerne har friheden til at følge deres intuition. Ved at finansiere de bedste laboratorier og ved at give forskerne muligheden for at bruge disse faciliteter uden at forfølge et specifikt formål håber Fonden, at de vil begynde at stille nye spørgsmål og derigennem skabe et miljø, hvor nye innovative og banebrydende teknologier kan opstå.

Hvor lang tid?

Indsatser

Poul Due Jensens Fond finansierer professorer, herunder laboratoriefaciliteter og juniorforskere og følger dem, indtil de er fuldt integreret på universitetet. Vi finansierer juniorforskere i længere perioder for at sætte dem i stand til at forfølge deres originale ideer og følge dem, indtil deres karriere er etableret. Vi finansierer laboratorier i verdensklasse til støtte for de relevante forskergrupper.

Hvorfor?

Ved både at finansiere professorater og juniorforskere minimerer vi produktivitetstab i forbindelse med ansættelse af nye akademikere. Ved at finansiere uafhængige juniorforskere aktiverer vi samtidig væksten af nye og frugtbare forskningssteder.

Vi støtter FN's verdensmål #6 og #9

Ved at målrette en stor del af vores forskningsdonationer mod vandbehandling, støtter vi #6 om rent vand og sanitet til alle. Alle vores forskningsdonationer støtter #9 om industri, innovation og infrastruktur.

[Læs mere på næste side](#)

Hvordan definerer vi nytteinspireret grundforskning?

Når vi definerer de forskellige forskningsfelter, er Fonden inspireret af forfatteren Donald E. Stokes og hans bog Pasteur's Quadrant. I sin bog etablerer Stokes en ny synsvinkel på forskellige forskningstyper.

Stokes kategoriserede forskning efter formål i en to-gange-to matrix, med nyttebetragtning ud af x-aksen og stræben efter erkendelse op ad y-aksen. Det øvre venstre kvadrant, med høj stræben efter erkendelse men lav nyttebetragtning kaldte han Bohrs kvadrant. Her finder vi klassisk grundforskning.

Nedre højre kvadrant, med lav stræben efter erkendelse men høj nyttebetragtning kaldte han Edisons kvadrant. Det er her, vi finder industriel problemløsning. Øvre højre kvadrant, hvor nyttebetragtninger udløser en stræben efter fundamental erkendelse, kaldes Pasteurs kvadrant. Da Pasteur arbejdede på problemer relateret til fermentering i den franske fødevarerindustri – vin og ost – generaliserede han sin forskning og grundlagde mikrobio-

logien som videnskab, med umådelige effekter for menneskeheds sundhed. Vi kalder dette for nytteinspireret grundforskning.

Fonden søger at støtte forskning i Pasteurs kvadrant.

Inden for grundforskning og nytteinspireret grundforskning har Fonden besluttet primært at beskæftige sig med:

Digitalisering, herunder virksomhedsautomatisering (automatisering af alle funktioner inden for virksomheder), robotter, cyber-fysiske systemer og netværk, big data, Internet of Things og software, herunder (integreret) softwaresikkerhed.

Ingeniørvirksomhed, herunder produktionsteknologi, inklusiv additiv fremstilling, og materialevidenskab.

Simuleringsdrevet udvikling, herunder produktionsteknologi, mekanik, inklusiv robust design, akustik og vibrationer, hydraulik, motorer og effektelektronik, inklusiv termisk styring.

Vandbehandling, herunder nye enhedsprocesser til vandbehandling og vandkvalitetssensorer. ●

Effektivisering af urban vandinfrastruktur

Klimaforandringer, befolkningstilvækst og urbanisering lægger et massivt pres på de urbane infrastrukturer, der benyttes til transport af vand, spildevand og energi. På Aalborg Universitet (AAU) vil man etablere laboratoriefaciliteter, der skal lede til bedre forskning på området.

I en fremtid hvor forbrugerne vil efterspørge forskellige energiformer, er det vigtigt at kunne forudse forbrugernes reelle energibehov. Derfor har AAU's vandforskere sat sig for at undersøge konkrete løsninger på optimering af vandinfrastrukturer for drikkevand, spildevand, varmesystemer og køling. Alt tyder på, at vand og elektricitet fremover vil være linket til hinanden med det formål at kunne effektivisere den urbane vandinfrastruktur. Det kommende vandlaboratorium vil gøre det muligt at studere forskellige vandnetværk, og sammenhængen imellem disse, og samtidig se på deres forbindelse til strøm og til internettet.

Besøg på AAU

En dag i december 2017 besøgte vi Rafal Wisniewski på AAU. Rafal er Professor på Det Tekniske Fakultet for IT og Design. Vi gik ind i et eksisterende laboratorium, der var fyldt op med måleudstyr, skærme, rør og kontrolbokse. Udstyr der har været anvendt til tidligere projekter. Men ellers var lokalet tomt – der var ingen mennesker, der arbejdede der på daværende tidspunkt. Rafal fortalte, at det bliver i disse lokaler, at det kommende vandlaboratorium

skal bygges op. Det eksisterende materiel skal nedtages og anvendes igen af studerende, der kan sættes komponenterne sammen på nye måder. I dette lokale skal der gøres plads til et vandlaboratorium, hvor vand, varme og elektricitet skal arbejde sammen.

Rafal fortalte: *Det vi skal konstruere, er som en enkelt version af et menneske: Der er hænder (pumper og ventiler), øjne (flow og tryksensorer) og til sidst hjernen, hvor alle algoritmerne hører til. Algoritmerne skal laves på en computer, mens de praktiske forsøg kommer til at foregå i laboratoriet. Ønsket er, at vandværker fra hele verden kan få testet og afprøvet idéer i praksis. For eksempel giver laboratoriet en ideel mulighed for at teste robustheden af forskellige kontrolløsninger.* Rafal fortsatte: *"Jeg er meget begejstret over denne holistiske tilgang til forskningen. At vi får mulighed for at afprøve og teste de hypoteser og algoritmer, vi udarbejder. Vi vil arbejde på at kunne forudsige nye infrastrukturer, og det giver os en unik mulighed for at komme i dialog med forsynings og myndigheder fra hele verden".*

Hvor langt er projektet nu?

Pt. bliver det undersøgt hvilke komponenter, der skal anvendes samt

Projektleverancer

Vandlaboratoriet forventes at være færdigbygget i slutningen af 2018.

Projektet finansieres af Aalborg Universitet (AAU) og Poul Due Jensens Fond og indebærer bl.a. følgende leverancer:

- Laboratorieudstyr
- Dataindsamling
- Projektledelse, besøg af juniorforskere samt et gæsteforskningsophold

dimensioneret rør. Man vil forsøge at mindske antallet af komponenter, blandt andet ved, at reservoir og pumpestation bygges i ét modul. Samtidig vil man benytte simulering til at teste eksperimenter, før de samles i laboratoriet. Der er ydermere blevet taget kontakt til professorer uden for Danmark med henblik på at lave gæsteforskningsophold. ●

“ Det eksisterende materiel skal nedtages og anvendes igen af studerende, der kan sættes komponenterne sammen på nye måder

– Rafal Wisniewski, professor, Aalborg Universitet

Sæt potentialet fri

Den 13.-21. august 2017 mødes 1.000 unge, globale talenter fra 129 lande i Danmark for at afholde UNLEASH Innovation Lab 2017. Her får unge talenter mulighed for at drøfte og sammen finde løsninger til FN's Verdensmål for 2030 inden for de udvalgte temaer: Fødevarer, Sundhed, Vand, Uddannelse & ICT, Energi, Urban bæredygtighed og Bæredygtigt forbrug og produktion.

Det tog ni dage at løse verdens problemer ...

Ni dages engagement: Først i København hvor deltagerne skulle løse cases sammen med større danske virksomheder, ligesom de besøgte innovative virksomheder, som er engagerede i at løse de

globale udfordringer inden for bæredygtighed. Dernæst blev de alle indkvarteret på ti højskoler, hvor de forskellige team samarbejdede om løsninger med vejledning fra eksperter og virksomhedspartnere. Idéerne blev dernæst præsenteret for et dommerpanel bestående af eksperter, og endelig blev vinderen præsenteret ved UNLEASH Award Showet i Århus.

Efter "virksomhedsdagen" på Grundfos samledes de unge talenter for at drøfte en konkret case, som havde relation til FN's Verdensmål #6. "Rent vand og sanitet. Sikring af rent vand i byområder", og der kom adskillige forslag. ●

I 2017 blev der foreslået 197 løsninger, og de understøttes nu af UNLEASH's økosystem af investorer, eksperter, mentorer og mere end 200 partnerorganisationer fra hele verden. UNLEASH er allerede nu i gang med at rekruttere nye talenter til Innovation Lab 2018 (30. maj-6. juni), som afholdes i Singapore.

➤ **Kick-off i København:**
<https://youtu.be/YaqIJ16tX5k>

Besøg der inspirerer og begejstrer både små og store

Lyden af sirener kunne høres overalt i Naturvidenskabernes Hus. Nyskabende tanker og designforslag fløj gennem lokalet, da prototyperne til fremtidens ambulance blev designet i det runde Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro. De 42 sjetteklasses elever fra den lokale Bøgeskovskolen skiftede blyanten ud med ingeniørens arbejdsmetoder. Elevernes redskaber på denne dag var hænder og kreativitet.

Hjernecellerne åbner sig

Alternative arbejdsmetoder får kreativiteten til at blomstre. Når eleverne bryder med de vante rammer på skolen, sker der en forandring. Lærer Sussie Lærke forklarer det med, at hjernecellerne åbner sig lidt hurtigere, når klassen er et andet sted, og indtrykkene kommer ind på en anden måde.

Kreativitet og alternative arbejdsmetoder er netop kernen i elever og læreres besøg i Naturvidenskabernes Hus. De skal inspireres, og de skal begejstres. Janus Halkier, Programchef for Besøg og Læring i Naturvidenskabernes Hus, uddyber:

"Besøg i huset er vigtige, fordi eleverne og lærerne får praktiske erfaringer med hjem. Vores mål er, at eleverne får fantastiske oplevelser, der er med til at åbne deres øjne for naturvidenskab. Og lærerne skal føle sig inspireret til at bruge anvendelsesorienterede undervisningsmetoder og overføre teori til praksis."

Den lille store forskel

Et besøg i Naturvidenskabernes Hus er forankret i praksis. Eleverne skal bruge deres hoved og deres hænder. Denne anvendelsesorienterede arbejdsform er særlig god for de elever, der kan have svært ved det traditionelle skolearbejde, forklarer lærer Sussie Lærke og tilføjer: "Der bliver stillet nogle andre krav, derfor kan alle elever være med."

Et besøg i Naturvidenskabernes Hus kan derfor gøre en stor forskel for den enkelte elev.

Den faglige rygsæk fyldes op

6000 elever og 650 lærere/lærerstuderende har bygget små Lego-robotter, undersøgt svinehjerter- og lunger eller noget helt tredje, når de har lagt vejen forbi Naturvidenskabernes Hus i år. Ud over de mange besøg i huset er ambitionen også, at den anvendelsesorienterede undervisning skal finde vej ind i klasselokalerne. Derfor er lærerne også på skolebænken.

I år er der eksempelvis afholdt lærerkursus i lys, hvor lærerne blev klogere på spektrallinjer og varmestråling. Lærerne får værktøjerne i egne hænder og måler varmestråler fra egne kroppe.

Samtidig har lærerstuderende fået rygsækkene fyldt op med de nyeste tendenser inden for engineering. Til en temadag i Naturvidenskabernes Hus fik de studerende ligeledes praktisk erfaring med animation i undervisningen. Formålet med temadage som denne er, at flere studerende skal få øjnene op for, hvor spændende og alsidigt naturfag er – også som linjefag.

Besøget fra Bøgeskovskolen, lærerkurser, temadage til de lærerstuderende, og mange andre naturfaglige tiltag i Naturvidenskabernes Hus er bl.a. realiseret med støtten fra Poul Due Jensen Fonden. ●

Hvor universiteterne og industrien mødes

Den 5. oktober 2017 blev Grundfosprisen 2017 givet til professor, ph.d. Irini Angelidaki fra Danmarks Tekniske Universitet, DTU Miljø. Professoren modtog den 15. Grundfospris.

Temaet for Grundfosprisen 2017 var "Teknologier der gør transitionen til et fossilfrit samfund mulige", hvilket harmonerer godt med Grundfos' kerneværdier. Vi ønskede at appellere til en bred gruppe af forskere med fokus på bæredygtighed i mange

forskellige teknologiske kontekster, og dette ønske blev opfyldt.

Irini Angelidaki modtog Grundfosprisen som anerkendelse for hendes forskning inden for biogas og bioteknologi. Hendes forskning har bidraget

betydeligt til at forbedre effektiviteten af udvindingen af bioenergi i form af biogas fra biomasse og affald. På denne måde udnyttes ikke-fossile energikilder, som ellers ville gå til spilde, og energien får en form, som kan lagres direkte og udnyttes i samfundets eksisterende infrastruktur. Professor Angelidaki har udviklet en teknologi til injektion af brint i biogas-reaktoren og efterfølgende biologisk omdannelse af kuldioxid og brint til metan og vand. Ved hjælp af denne teknik kan biogasprocessen fungere som lagringsteknologi for vedvarende energi fra eksempelvis sol og vind med hydrogen

Niels Due Jensen overrakte Grundfosprisen til Irini Angelidaki
Foto: Lars Holm

“Prisen har haft stor betydning både for mit hold og for mig selv. Først og fremmest er det en stærk motivationsfaktor. Vi føler alle, at vores arbejde er vigtigt og værdsat. Det har også betydet, at vi føler, vi bør fortsætte vores søgen efter teknologier, der kan fremme bæredygtighed i verden

– Irini Angelidaki, vinder af Grundfos Prisen 2017

er vigtigt og værdsat. Det har også betydet, at vi føler, vi bør fortsætte vores søgen efter teknologier, der kan fremme bæredygtighed i verden". Hun fortsatte: "Den store opmærksomhed, der er fulgt med prisen, vil sandsynligvis gøre det muligt for os i fremtiden at sikre yderligere forskningsbevillinger, da prisen jo er et slags kvalitetsstempel for god forskning".

vores forskergruppe". Irini sluttede med at sige: "Jeg er overbevist om, at Grundfos udviser globalt ansvar ved at støtte forskning i retning mod en mere bæredygtig verden. Derudover mener jeg, at Poul Due Jensens Fond med Grundfosprisen fremmer excellent forskning og innovation". ●

Vi ville også gerne vide, hvad reaktionerne havde været både fra forskningsmiljøet i Danmark og i udlandet? Irini forklarer: "Prisen har medført, at vores arbejde har fået stor opmærksomhed og har hjulpet med at formidle vores resultater. Grundfosprisen er meget prestigefyldt, og mange er blevet opmærksomme på vores forskning. Kort efter, at jeg modtog prisen, rejste jeg til Beijing til en konference med over 1000 deltagere. Jeg var overrasket over, hvor mange, der vidste, at jeg havde modtaget prisen, og som lykønskede mig. Det viser, at Grundfosprisen er velkendt. Jeg var også overrasket over at finde ud af, at den forelæsning, jeg gav til receptionen, der blev lagt op på Vimeo, er set over 5000 gange. Det var en ekstremt effektiv måde at få opmærksomhed på vores forskning. Derfor har jeg fået ansøgninger fra forskere over hele verden om at besøge os og om at blive en del af

som mellemstation, og samtidig reduceres CO₂-udledningen yderligere. Processen er patenteret.

Et par måneder efter arrangementet spurgte vi Irini Angelidaki, hvad det betyder for hende og for hendes team at modtage Grundfosprisen? Hun sagde: "Prisen har haft stor betydning både for mit hold og for mig selv. Først og fremmest er det en stærk motivationsfaktor. Vi føler alle, at vores arbejde

Om ceremonien

Uddelingen af Grundfosprisen den 5. oktober 2017 blev afholdt i Poul Due Jensen Academy. Prisen på 1 million kr. uddeles af Poul Due Jensens Fond.

Der var 207 deltagere til prisuddelingen, blandt andet studerende og ledere fra danske universiteter, forretningsforbindelser, Grundfos-ansatte og Due Jensen-familien. Grundfosprisen uddeles i 2018 den 4. oktober.

Fonden gør en særlig indsats for at fremme inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjylland, fordi vi tror på, at tilknytningen til arbejdsmarkedet er vigtig.

www.pdjf.dk

Inklusion er nøglen til succes

Mission statement

Hvad?

Indsatser

Finansiere initiativer, som styrker inklusion på arbejdsmarkedet.

Hvorfor?

Inklusion af udsatte på arbejdsmarkedet har altid været en del af Grundfos' virke. Poul Due Jensen åbnede Danmarks første beskyttede værksted på Grundfos i 1968 ud fra en overbevisning om, at alle kan bidrage, og at alle ønsker at bidrage.

I dag arbejder Grundfos fortsat på skabe plads til udsatte grupper i virksomheden. Poul Due Jensens Fond arbejder – på skuldrene af denne historie - for inklusion generelt på arbejdsmarkedet i Region Midtjylland.

For hvem?

Indsatser

Udsatte grupper i Region Midtjylland.

Hvorfor?

Fonden ønsker at påvirke fra start til slut: Vi har fokus på såvel børn/unge over grundskole og uddannelse til job og fastholdelse på arbejdsmarkedet. Vi vil gerne arbejde med hele værdikæden i de kommuner, hvor behovet er størst.

Hvordan?

Indsatser

I et samarbejde med kommuner og partnere, hvor vi sammen udvikler projekter, der kan gøre en forskel og inkludere flere på arbejdsmarkedet.

Hvorfor?

For at få succes skal vi bruge ekspertviden, engagement og netværk fra både kommuner, NGO'er, virksomheder og vidensinstitutioner.

Samarbejde er en kerneværdi for Fonden og den bedste måde at sikre gensidig udvikling og læring.

Hvor lang tid?

Indsatser

I erkendelse af at det kan tage tid at skabe resultater, vil vores indsats være tilsvarende lang, hvis vi skal skabe et rummeligt arbejdsmarked.

Hvorfor?

Alt efter hvilken indsats vi taler om, kan der være forskellige tidsforhold, der er oplagte. Hvor lang tid tager det f.eks. at få en langtidsledig i arbejde? Det kan måske gøres inden for et par år, hvis der er mange udfordringer. Mens hvis det handler om at ruste skolebørn til at komme videre i uddannelses- og arbejdsliv efter grundskolen, så skal tidshorisonten være længere. I Fonden har vi ingen tidsbegrænsning. Vi vil blot sikre os, at der skabes synlige resultater på de enkelte trin i et langt projektforløb. For vi vil være sikre på, at vi er på rette vej, ellers skal projektets tilpasses den faktiske virkelighed, og ikke den der var gældende, mens vi udviklede projektet.

Vi støtter FN's verdensmål #4 og #8

Strategien om inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjylland og de fem indsatsområder viser sig at falde i tråd med FN's globale udviklingsmål. Mål 8 er ledestjernen, mål 4 er vejen dertil.

[Læs mere på næste side](#)

Verdensmål i Region Midtjylland

I starten af 2017 lå Poul Due Jensen Fondens strategi for inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjyllands nitten kommuner fast. Inklusion blev født af én af Grundfos' mærkesager om arbejdspladsertil mennesker med særlige behov og dem uden en fuld arbejdsevne, som et naturligt fokus tillige med Fondens andre to støtteområder: Forskning og Vand.

For at arbejde langsigtet med inklusion på arbejdsmarkedet og gennemføre nogle tiltag, som vil have en væsentlig og forhåbentlig varig effekt for mennesker, der gerne vil være en del af fællesskabet på arbejdsmarkedet, har vi identificeret 5 indsatsområder. Indsatsområderne har dels fokus på at vi gerne vil kunne arbejde med både børn og voksne, dels at vi har fokus på de overgange, som ofte kan vise sig at være vanskelige.

1 Grundlæggende kompetencer

Vi vil gerne understøtte, at børn og unge opnår faglige, personlige og sociale kompetencer, således at de kan forlade grundskolen med en ballast, der gør dem i stand til at fortsætte i uddannelse. – Eller finde et arbejde.

Børn og unge fra udsatte familier kan have brug for en håndsrækning, så de kan opnå de rette forudsætninger på vejen mod at blive voksne og få et arbejdsliv. I dag får unge, der viser interesse for at tage en ungdoms-

uddannelse, en vurdering af deres parathed til uddannelse. Deres faglige, sociale og personlige kompetencer bliver vurderet, og de unge vurderes parate – eller ikke parate. Der er store forskelle på, hvor godt Regionens unge klarer sig.

2 Overgang fra skole til uddannelse eller job

For det andet vil vi medvirke til, at unge efter grundskolen er i gang med enten uddannelse eller arbejde. Der er ca. 20 procent af de unge, som 7

Udvikling af faglige, personlige og sociale kompetencer

Verdensmål 4.2

I 2030 skal alle piger og drenge have adgang til tilstrækkelig udvikling, omsorg og skoleforberedelse i førskolealderen, så de er klar til at starte i skole.

Efter grundskole i uddannelse eller arbejde

Verdensmål 8.6

Inden 2020 skal vi i betydelig grad nedbringe andelen af unge der hverken er i gang med arbejde, uddannelse eller træning.

år efter grundskolens 9. klasse endnu ikke har tilegnet sig studie- eller erhvervskompetencer. Poul Due Jensens Fond vil gerne bidrage til, at antallet bliver langt lavere.

3 Fastholdelse i uddannelse

Vi vil – for det tredje – medvirke til, at unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse, som et værn mod at skulle modtage overførsels-

I Regionens kommuner som helhed er der

79%

af alle 25- til 64-årige, der har uddannelse efter grundskolen

indkomster i fremtiden. I Regionens kommuner som helhed er der 79 procent af alle 25- til 64-årige, der har uddannelse efter grundskolen. I nogle kommuner gør det sig kun gældende for 72 procent. Fonden ønsker at bidrage til, at procentdelen vokser.

4 5 Overgang til og fastholdelse på arbejdsmarkedet

For det fjerde vil vi gerne indgå i samarbejder, der har til hensigt at hjælpe med overgangen fra uddannelse til arbejde, og endelig vil vi for det femte gerne medvirke til, at man fastholder en plads på arbejdsmarkedet og ikke har lange perioder med ledighed. Selv med gode kompetencer kan det være vanskeligt at finde sig en plads på arbejdsmarkedet, lige som nogle virksomheder kan tøve over for at ansætte medarbejdere, hvor karrieren har været præget af mange skift, ledighedsperioder eller begrænsninger i arbejdsevnen.

Fonden vil gerne støtte, at såvel små som mellemstore virksomheder tør

tage chancen, at mennesker på kanten af arbejdsmarkedet kan fastholde deres job, og at man kan få støtte til at finde vejen tilbage ind på arbejdsmarkedet.

Medio oktober 2017 offentliggjorde VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, en artikel under overskriften "Færre på offentlig forsørgelse i kommuner".

Der er dog store forskelle. I Region Midtjylland svinger det fra 15,1 procent til 21,1 procent. Randers har flest med 21,1 procent, dernæst kommer Norddjurs, Skive, Horsens og Struer for at tage de fem med de største procentandele.

Fra Bjerringbro til FN

Fondens ambition er at arbejde for, at job og en plads på arbejdsmarkedet er opnåeligt for flest mulige. Det falder helt i tråd med FNs verdensmål 8 om "Anstændige job og økonomisk vækst". Fonden tror tillige på, at den bedste vej mod at opnå dette mål er gennem at sikre sig, at flest muligt opnå en uddannelse. Det er essensen af Verdensmål 4 "Kvalitetsuddannelse". ●

Gennemføre kompetencegivende uddannelse

Verdensmål 4.1

Inden 2030 skal vi sikre, at alle piger og drenge gennemfører grundskole og ungdomsuddannelse af en høj kvalitet, så børnene opnår relevant og effektiv læring. Adgangen til disse uddannelser skal være gratis og lige for alle.

Verdensmål 4.4

Inden 2030 skal vi i betydelig grad forøge antallet af unge og voksne, der har relevante kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Heriblandt de tekniske og håndværksmæssige evner, der gør det muligt at starte egne virksomheder og skabe anstændige arbejdspladser.

Fra uddannelse ind på arbejdsmarkedet

Verdensmål 8.5

Inden 2030 skal vi opnå, at alle mænd og kvinder har et produktivt og anstændigt job, hvor de får lige løn for lige arbejde. Dette gælder også for unge og for personer med handicap.

Ny programchef

Den 1. april ansatte Fonden en ny programchef til at varetage det filantropiske område Inklusion. Navnet og personen bag titlen er: Ellen Marcussen.

Ansættelsen af Ellen er et led i Fondens målsætning om at fremme inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjylland. Ellen har ansvaret for at varetage og igangsætte projekter på inklusionsområdet, i henhold til Fondens strategi, i samarbejde med både offentlige og private samarbejdspartnere i regionen. Ellen har en stærk faglig profil, og har erfaring fra både det offentlige samt fra private organisationer. Hendes uddannelses-

mæssige baggrund er Cand.mag. med videreuddannelse inden for pædagogik og vejledning.

Gennem Ellens karriere har hun primært beskæftiget sig med socialfaglige projekter, hvis målsætning har været at understøtte børn og voksnes vej mod selvforsørgelse. Hun har derfor et dybt kendskab til den lovgivning, der gør sig gældende på området. Endvidere har Ellen erfaring med projektarbejde i både det offentlige samt i privat virksomhedsregi: dels hvor hun har været en del af en større organisering for at integrere forandringer samt ændring af tænkemåder og praksis. Ellen har bl.a. arbejdet for Socialministeriet om den praksis, der skal til for at skabe mønsterbrydere. Dette ansættelsesforløb inkluderede også evalueringer af flere sociale projekter. ●

Region Midtjylland

Fonden gør en særlig indsats for at fremme inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjylland. Vi tror på, at tilknytningen til arbejdsmarkedet er vigtig, både for vores fælles sammenhængskraft i Danmark, for den enkeltes trivsel og for den værdi det skaber for samfundet.

“ Ofte er det et helhedssyn, der mangler for at kunne finde de løsninger, der skal til for at få mennesker til at lykkes på vejen mod arbejdsmarkedet

- Ellen Marcussen, Programchef,
Poul Due Jensens Fond

Jobberfaring, Ellen Marcussen

2013- 2017 Konsulent Væksthuset	2008-2013 CSR- projektleder Pressalit A/S	2005-2008 Konsulent Landsforeningen Ligeværd	2002-2005 Sekretær Vejledningsfaglige Udvalg i Fredriks- borg Amt	2000-2005 Erhvervsvejleder Arbejdsformidlin- gen i Fredriksborg	1997-2000 Pædagogisk konsulent Ungdomspæda- gogisk Forsk- nings- og Udviklingscenter under Danmarks Lærerhøjskole i Odense	1997-1997 Souschef (barselsvikariat) Slagelse kommu- nale Ungdoms- skole
---------------------------------------	--	---	---	--	---	---

Sammen kan vi mere

Poul Due Jensens Fond ønsker med sine projekter om inklusion på arbejdsmarkedet i Region Midtjyllands kommuner at samle alle relevante interessenter om den samme sag. De oplagte partnere i et projekt er kommunale institutioner, civilsamfundsorganisationer, virksomheder – og der kan være andre.

"Inklusion på arbejdsmarkedet er en vigtig opgave, som ingen kan løse alene. Det er vigtigt, at vi forener kræfterne for at løse nogle af de udfordringer, der er for den enkelte og for fællesskabet", siger Christian Hartvig, direktør i Poul Due Jensens Fond. Fondenes filantropi kan noget, som andre vanskeligt kan iscenesætte. Vi kan eksperimentere, udvikle nye tiltag eller finansiere, at der afprøves modeller. Dog støtter vi ikke drift.

Fra a til b

Forestil jer et hus, som er dårligt isoleret. Varmen flyver ud. Det trækker ind af både døre og vinduer. Familien der bor her ved, at de vil kunne spare en hel del penge på de faste udgifter, hvis huset bliver renoveret. Varmeregningen ville blive væsentlig mindre. Familien har dog ikke pengene til at igangsætte en renovering.

De får så den ide at søge midler hos en Fond, der gerne vil betale for renoveringen - og som endog vil betale for flytningen frem og tilbage til den midlertidige bolig. For Fonden er det dog ufravigeligt, at når huset er renoveret, så skal familien igen flytte

tilbage i huset, og de skal også være i stand til at kunne betale for de faste udgifter.

"Det er på samme måde, vi tænker om de donationer, vi kan give" forklarer Christian og fortsætter: *"vi kan donere penge til at ændre, og vi betaler også gerne for flytteomkostninger, men når familien er tilbage i det renoverede hus - eller når projektperioden er sluttet, så er der nogle andre, der skal være parate til at overtage driften".*

Nul sum

Kommunen er en oplagt samarbejdspartner, når der skal udvikles projekter, der kan hjælpe flere ind på arbejdsmarkedet – eller sikre, at flere har forudsætninger for at kunne deltage i arbejdsfællesskabet. Kommunen har i forvejen et stort ansvar for at håndtere både de individuelle og de samfundsmæssige udfordringer. Kommunerne får ikke nødvendigvis med det første flere penge til at løfte disse opgaver. Faktisk er der med vedtagelsen af erhvervs- og vækstaftalen fra november 2017 lagt op til besparelser på den kommunale beskæftigelsesindsats. Når budgettet bliver mindre, bliver der også mindre råderum til at eksperimentere.

Kommunerne kan derfor ikke bare overtage projektet, selvom det har vist sig succesfuldt. Der er ganske enkelt måske ikke penge på kontoen. *"Derfor er en vigtig del af udviklingen af projekterne, at vi får talt om, hvordan vi kan forankre dem, når projektperioden er slut",* fortæller Christian Hartvig og tilføjer *"ellers risikerer vi, at vi står med nogle fantastiske resultater, men uden nogen aftale om hvordan indsatsen kan fortsætte. Derfor skal vi også kunne dokumentere, at der kan være en god business case efter projektet er slut."*

Kommunale partnerskaber

I Randers kommune er man allerede opmærksomme på, at Poul Due Jensens Fond gerne vil indgå i et samarbejde. Fonden har i slutningen af 2017 bevilget midler til to projekter i Randers (se side 46-47).

Som en del af en top-down tilgang kan Fondsdirektøren efter flere møder med kommunale direktører konstatere, at der er stor forskel på, hvordan den enkelte kommune ønsker at arbejde: *"Nogle steder bliver næste skridt, at man relativt hurtigt inviterer ledelseslaget under kommunaldirektøren til et møde,*

"Inklusion på arbejdsmarkedet er en vigtig opgave, som ingen kan løse alene. Det er vigtigt, at vi forener kræfterne for at løse nogle af de udfordringer, der er for den enkelte og for fællesskabet."

- Christian Hartvig, direktør i Poul Due Jensens Fond

Møde mellem Syddjurs Kommune og Fonden - hvor der diskuteres nye projektmuligheder.

hvor vi sammen kan udvikle ideer til projekter. Andre steder sonderer kommunaldirektøren hos sine chefer, hvilke muligheder de kan se i at få tilført nogle projektmidler. Et sted vil man være en aktiv partner og selv indgå med projektmidler på lige fod med Fonden. Et andet sted vil man gerne indgå i en partnerskabsaftale", fortæller Christian Hartvig.

I udviklingen af de konkrete projekttideer er det overordentlig vigtigt, at tilgangen bliver mere bottom-up, fordi det skal være praksisnært. De projekter Fonden vil indgå i, skal ændre på vilkårene for det enkelte menneske og ikke være teoretiske eller strategiske. Samtidig skal der gerne tages fat om initiativer, der både tilgodeser børn, unge og voksne (se evt. for uddybning på side 40-41). Udviklingen af projekterne vil ske i et samarbejde med

Fondens medarbejdere for blandt andet at sikre, at projektet kan leve op til de kriterier, som Fondens bestyrelse lægger vægt på. Det er i sidste instans dem, der beslutter, hvilke donationer Fonden kan uddele. ●

Læs mere
om Fondens initiativer der tilgodeser både børn, unge og voksne på s. 40-41

Foreningsidræt i Randers

I Randers har Poul Due Jensens Fond doneret midler til et projekt, hvor en lokal idrætsforening, Randers gymnastiske Forening (RgF), laver et særligt idrætsforløb, Fuld Fart, for børn i tredje til femte klasse, der ikke selv umiddelbart ville have ressourcerne til at finde vejen til foreningsidræt.

Som partnere i projektet er flere folkeskoler i Randers Kommuner, Den A.P. Møllerske Støttefond og Oust Mølleskolen, der er en specialskole i Randers. Folkeskolerne udpeger elever og bidrager med nogle lærere, der skal være tovholdere eller formidlere mellem idrætsforeningen og skolen. Den A.P. Møllerske Støttefond har blandt andet doneret midler til, at projektet kan blive løbende evalueret af L.G. Insight. Oust Mølleskolen stiller med specialpædagogisk viden og ekspertise til samarbejdet med børnene i den enkelte idrætsgren.

Inklusion gennem idræt

Projektet har til hensigt at undersøge den teori, at børn der er i fare for at blive udsatte kan inkluderes i fritids- og skoleliv gennem træning i idræt, hvor de opnår succeser, får mere kropsbevidsthed og frem for alt en mere positiv fortælling om sig selv. Fra måske at se sig selv som værende en klovn til matematik, er det håbet, at børnene i stedet vil fortælle, at de nu f.eks. kan nogle seje spring. Ideen til projektet kommer fra Randers gymnastiske Forening og

Oust Mølleskolen, der gennem et par år har haft succes med at invitere børn fra Oust Mølleskolen til idræt. Her har man set, hvordan børnene er vokset, har fået flere motoriske færdigheder og med stolthed fortæller, at de går til Fuld Fart.

Forankring i kommunen

Projektet bygger således videre på tidligere erfaringer og er - for at få hele projektudviklingen arbejdet godt igen - fortsat i en pilotfase i efteråret 2017 til det for alvor går i gang efter sommerferien 2018. Projektet bliver støttet over tre år, men fra alle sider er man meget opmærksom på, hvad der så vil ske derefter. Skolechefen i Randers Kommune, Henrik Johansen, ser et potentiale i projektet, fordi det går hånd i hånd med kommunens strategi om inklusion, og fordi det understøtter skolereformens mål om "den åbne skole". Altså at skolen skal kunne bruge andre aktører til at forestå dele af undervisningen. Folkeskolerne i Randers støtter således projektet med nogle medarbejdertimer og et løfte om, at hvis projektet kan leve op til målsætningerne, så vil Randers Kommune, med oprigtig interesse, se på at gøre det til en fast del af kommunens tilbud. Denne tilkendegivelse har også været drøftet med kommunaldirektør, Jesper Kaas Schmidt, som ligeledes har tilkendegivet sin interesse i at følge projektet og med evalueringen vurdere kommunens engagement, når projektperioden slutter sommeren 2021.

Forankring i de unges liv

Projektet sigter også mod en forankring, hvor det vil være muligt for børnene at fortsætte deres deltagelse i foreningsidræt. For børn fra udsatte familier kan det være et spørgsmål

om økonomi at kunne deltage. Det er derfor en del af projektet, at man etablerer et arbejdende netværk, som udvikler en model for hvordan børn kan understøttes i at deltage i foreningsidræt. Netværket vil være bredt sammensat, og modellen vil blive præsenteret for beslutningstagere i Randers Kommune.

Det gode samarbejde

I Randers gymnastiske Forening har man arbejdet intens med at få projektet beskrevet og involveret de mange forskellige parter i projektet. Det har givetvis af og til virket som et meget grundigt forarbejde, hvor målet om at kunne sende en projektansøgning, eller få besked om man har opnået en donation, er blevet flyttet lidt længere frem - flere gange. I Poul Due Jensens Fond tror vi dog på, at den grundige forberedelse kommer godt igen, fordi projektet er godkendt og tilrettelagt efter de mange parter interesser. F.eks. har Randers Kommune fået et par ekstra punkter med i evalueringdesignet, fordi det vil være essentielt for, at kommunen vil kunne se seriøst på, om projektet kan videreføres i kommunalt regi. ●

“Børnene får ikke blot lys i øjnene og har nogle fantastiske timer. De ændrer også deres selvfortælling, så det bliver både bredere og langt mere positiv

– Thorbjørn Lager, lærer, Oust Mølleskolen

Vild med Dansk

Et andet sted i Randers Kommune er man optaget af kultur, musik, drama, integration og iværksæteri. I en kombination af disse interesseområder har den selvejende institution Underværket og Randers Bibliotek tænkt, at man vil kunne flytte nyankomne flygtninge og asylansøgere med et meget sporadisk kendskab til dansk sprog ved at give dem undervisning i sang og drama.

Her er partnerne det lokale jobcenter og kommunens sprogcenter og Randers bibliotek. Jobcenteret har det overordnede ansvar for integrationen på arbejdsmarkedet og sørger for, at flygtninge og asylansøgere modtager undervisning i dansk og sideløbende er i praktik på en virksomhed. Fra Sprogcenter Randers vil Underværket modtage projektdeltagerne, som over 7 måneder får en dagligdag

med vanlig undervisning i dansk på Sprogcenteret og derfra videre til virksomhedspraktik hos Underværket. Det er tanken, at projektet skal munde ud i en række af små opførsler, der skal fremvises i Randers.

Fra minimalt dansk til selvforsørgelse

Målgruppen for projektet er de, der har det absolut mindste kendskab til dansk. Målet er, at mindst femten procent af deltagerne skal være i arbejde maksimalt fire måneder efter projektet slutter eller være i gang med en SU-berettiget uddannelse. Lykkes det, er projektet en succes set med jobcentrets briller, og der vil være argumenter for at forankre projektet som et mere fast tilbud til målgruppen i kommunens vifte af tilbud.

Samarbejdspartnere

Da projektets delmål er at undersøge om sang og drama kan flytte deltageres sprogkunderskaber, vil Sprogcenteret teste projektdeltagerne før, under og efter projektet. Sprogcenteret tester i forvejen ofte deres kursister, så det er relativt overskueligt for dem at tilbyde tidspunkterne, der passer i forhold

til projektets forløb, og samtidig kan de stille med en kontrolgruppe, som projektdeltagerne kan måles op i mod.

Poul Due Jensens Fond har sammen med Underværket sikret sig, at der er sandsynlighed for, at projektet kan videreføres, hvis resultaterne er tilstrækkeligt gode. Disse aftaler har fra starten været forudsætningerne for at starte projektet. Underværket har ikke kunnet lave et sådan projekt alene. Men aftalerne er også blevet mere specifikke gennem modningen af projektet. Lige som det også sent i forløbet blev besluttet, at det var en god ide, at projektet skal have to forløb, således at erfaringerne fra forløb I kan videreføres i forløb II.

Poul Jeberg, Underværket: *"Vi har altid arbejdet meget på tværs og inddraget vores samarbejdspartnere mest muligt undervejs. Denne gang har vi nedfældet en hel del flere aftaler på skrift, end vi har været vant til. Jeg er rigtig glad for at have en klar målsætning for, hvad vi skal opnå for at kunne have en chance for at videreføre projektet efter at donationen er brugt op, og andre skal til lommerne for at vi kan fortsætte".* ●

“ Vi har hele tiden synes, at det var en spændende ide at bruge kultur, drama og sang som et værktøj til en målgruppe, som har meget få dansk kundskaber. Undervejs er vi blevet skarpere på, hvad der skal til, for at jeg kan have en god business case at bære videre til mine overordnede. Man kan sige, at jeg får pudset min argumentation af.

– Laila Graf Jerming, afdelingsleder, Jobcenter Integration

RETHINKER

Det hårde arbejde

Ved Aarhus Havn - over for byens myldrende mødested, Dokk1, og de store bronzeskulpturer af havnens slæbende arbejdere, Historiske Spor - ligger der er par høje bygninger. I en af dem har Gelinde til huse på førstesalen. Her er Jeanet Hindsbak kommet som frivillig for at bidrage til Europæisk Kulturhovedstad, Aarhus 2017.

Ja og nej

Stine Kristensen har som projektleder for Frivillighed for Alle blandt andet engageret Jeanet i det frivillige arbejde. Jeanet har social angst og en stor lyst til at lave frivilligt arbejde, men som Jeanet forklarer det *"der er altid en del af mig, der siger NEJ, det tør jeg ikke og en anden del af mig, der siger, JAAA, det vil jeg gerne. Så kan jeg spørge mig selv, om det er, fordi jeg er bange, eller om det er, fordi det er en opgave, jeg ikke kan løse? Jeg har en store interesse i kultur, jeg går på museer, til koncerter, er nysgerrig på madkultur, lige som jeg også selv tegner, klipper*

og folder. Det er også noget, jeg gerne vil have, at mine to sønner skal opleve og få smag for. Og selvfølgelig er det ikke noget, jeg ikke kan", fortæller Jeanet.

Intro til ReThinkers

Jeanet var allerede tidligt opmærksom på Aarhus 2017 og sendte i 2014 en ansøgning og bød sig til som fundraiser. Efter en samtale fik hun dog et afslag, fordi hun ikke helt havde erfaringer nok. Senere mødte Jeanet så Stine, da Stine var på besøg hos Respektrum og fortalte om Frivillighed for Alle. Det viste sig, at Stine og Jeanet havde mødt hinanden

➤ Read more on next page

Frivillighed for Alle

Gelinde har været Aarhus 2017s mødested for de frivilligt arbejdende, som i Aarhus 2017-sprog er kaldet ReThinkers. Her holder de folk til, der har koordineret Aarhus 2017s mange kulturelle aktiviteter med frivillige hænder. En del af den opgave har været at gøre indsats for at finde frem til nogle af de, der ikke selv har meldt sig til det frivillige arbejde og gøre en ekstra indsats for at invitere dem ind i fællesskabet. Poul Due Jensens Fond har støttet den del af Aarhus 2017s frivillighed - tillige med andre fonde – og Stine Kristensen er til daglig hende, der har været ansvarlig for projektet, *Frivillighed for Alle*.

tidligere. Det næste skridt blev, at lederen af Respektrum tog Jeanet med ned til Gelinde, for at Jeanet kunne se stedet og igen mødes med Stine. På den måde blev Jeanet langsomt introduceret til ReThinkerne og deres tilholdssted på kajkanten i Aarhus.

Læs mere
om Respektrum på: www.respektrum.dk

Husalf

Så var Jeanet klar til en frivillig opgave, og hun sagde ja til at løse husalf-opgaven sammen med Stine. Husalferne huserer, når der er krydstogtskibe på besøg. Skibenes gæster bliver mødt af frivillige, der hjælper dem med at finde frem til, hvad de nu gerne vil se i Aarhus, giver gode råd og kan agere guider rundt i byen – og de byder dem på en lille smagsprøve på dansk smørrebrød. Smørrebrødet står husalferne for, lige som de også sørger for, at der er varme drikke på kanden og en bid mad til de frivillige, når de stikker op forbi for at få varmen eller holde en tiltrængt pause. Den opgave løste Jeanet med hjælp fra Stine og blev på den måde mere bekendt med Gelinde og de andre frivillige, der kommer og går i huset på krydstogtsdagene.

"Stine var en sikkerhed for mig", fortæller Jeanet. *"Når hun var der, vidste jeg, at hun ville hjælpe, hvis der noget, jeg ikke kunne".* *"Ja, hvis der pludselig var for mange mennesker i lokalet, kunne vi gå ud i baglokalet"* supplerer Stine.

Kulturfestival

Siden har Jeanet hjulpet med ved festivalen Voices of Migration, hvor hun både har tegnet og arrangeret udstillingen. *"Det var megafedt",* udbryder Jeanet, *"jeg fik lov til at have en finger med i spillet med både tekster og billeder. Og jeg deltog også i ferniseringer",* fortæller hun begejstret.

Jeg kan ændre

For Jeanet har oplevelserne med det frivillige arbejde også den værdi, at det understøtter, det hun har lært sig – at man *kan* ændre sig. Det er hårdt arbejde, men man *kan* ændre sig. Jeanet har tidligere været langt mere isoleret, og da hun i august blev ledig, brugte hun Gelinde til at komme ud blandt andre og ikke blot sidder derhjemme i sin egen lune tryghed. *"Samtidig vidste jeg også, at Stine havde brug for hjælp, og jeg får det bare dårligere, hvis jeg er for meget alene",* forklarer Jeanet.

Stine fortæller, at Jeanet faktisk har kvalificeret sig som 'kernefrivillig' hos ReThinkerne. Her er en kernefrivillig én person, der har deltaget i tre separate

events. Det er der 500 ReThinkerne ud af de 4000 frivillige, der har. Jeanet er altså med blandt eliten!

Roser i fællesskab

Kulturåret 2017 sluttede i december 2017, hvor også ReThinkerne holdt afslutningsfest. Jeanet har brugt sine evner udi papir og foldning, og sammen med 10-12 andre har hun foldet og foldet roser til festens bordpynt. *"De andre var hovedsagelig pensionister",* siger Jeanet *"der var ikke rigtig nogen, jeg kunne identificere mig med. Der var heller ikke nogen, jeg kendte, så jeg vidste ikke, hvor jeg skulle sætte mig".* Men det gjorde Jeanet. Endda uden at hun opsøgte Stine, som også var tilstede bare ikke lige i det rum, hvor Jeanet kom ind. *"Det gik helt fint. De var søde, og vi snakkede en masse"* beretter Jeanet. Jeanet deltog også i festen med cirka 300 andre gæster, hun havde bare sikret sig en aftale om, at det var i orden, hvis hun gik tidligt.

For Jeanet er trygheden overordentlig vigtig. Hun har brug for, at der er tydelighed i de opgaver, hun skal løse, så hun ikke bliver i tvivl hele tiden. Og hun har brug for, at der er en sikkerhedsline i form af en Stine, som kan hjælpe hende – i hvert fald til hun kommer godt i gang. For faktisk var der ikke brug for Stine, da der skulle foldes roser.

“Der er altid en dobbelthed. En del af mig, der gerne vil, og en anden del der ikke tør.

– Jeanet

Bagagen

Som havnearbejderne der i sin tid havde tunge sække på ryggen, har Jeanet en bagage, hun bærer med sig. *"Det er grænseoverskridende for mig, når der er mange mennesker. Jeg har oplevet mange ting i mit liv, som har ført til social angst. Jeg må derfor genopfinde mig selv: hvor er mine grænser? Hvad er okay, hvad er ikke? Så jeg er glad for, at jeg har været med i Aarhus 2017 og har brudt mine egne grænser. Jeg kan godt være med i store sammenhænge",* slutter Jeanet med et smil. ●

Foreløbige erfaringer

Projekt Frivillighed for Alle slutter med udgangen af april 2018. Stine samler op på projektets erfaringer for at kunne vidensdele. Blandt andet har det overrasket hende, hvor meget tid hun har måttet sætte af til at rekruttere frivillige. Der har ofte været tale om flere møder, førend der var skabt tilstrækkelig tryghed til at sige ja tak til en tjans som frivillig. *"Projektets succeser knytter sig direkte til de tilfælde, hvor jeg er lykkes med at skabe en god relation",* fortæller Stine.

Fodbold og sprog

I 2017 har Poul Due Jensens Fond afsluttet et projekt, Netværksforeningerne, som DGI har stået for. Projektets ambition var et integrere flygtninge og asylansøgere i foreningsidræt for på den måde at fremme deres inklusion i lokalmiljøet. Projektet havde til huse i Nordjylland, hvor Vesthimmerland og Thisted kommuner lagde flygtninge og foreninger til.

“ **Børnene lærer mere dansk, når de er på idrætshold med andre danske børn**

– Helle Anderson, netværksarbejder på Asylcenter Ranum

Opskriften var enkel. Invitationer til en række workshops blev sendt ud til idræts- og sociale foreninger. På de enkelte workshops initierede projektlederen en længere række af konkrete initiativer med henblik på at introducere målgruppen til de mange tilbud om foreningsidræt. Rækken af workshops gav dog ikke blot grobund for at igangsætte initiativer, den gav også startskuddet til vidensdeling mellem idrætsforeningerne og de sociale foreninger. Faktisk vidste de ikke så meget om hinandens forudsætninger.

Projektet nåede ud til ganske mange flygtninge og asylansøgere. I alt ramte projektet 537 fra målgruppen. For nogle betød det et medlemskab og en periode med foreningsidræt, for andre betød det, at de fik kontakt til diverse idrætsforeninger inden for et lokalområde. For endnu andre at de byttede nogle af deres lektioner på VUC ud med smagsprøver på mange forskellige motionsformer i det lokale idrætscenter.

Projektet blev evalueret af to antropologer fra Københavns Universitet, Zachary Whyte og Trine Brinkmann, og der er mange interessante pointer i læsningen.

Et uforløst potentiale

Whyte og Brinkmann peger på, at litteraturstudier viser, at der er et uforløst potentiale i at koble flygtninge med foreningsidræt for at fremme inklusion. Det handler om den enkelte idrætsforening: Har den lyst og vilje? Har den ressourcerne? Matcher sportdisciplinerne de ønsker, de potentielle medlemmer har? Det er med andre ord ikke alle idrætsforeninger, det vil kunne lykkes for. De to evaluatore har interviewet forskellige personer, der har været tilknyttet projektet. Derfor kan de bl.a. fortælle, at det slet ikke er alle idrætsforeninger, som egentlig er

optaget af at få nye medlemmer. Eller som ser en værdi i at skulle lære nye medlemmer de mere elementære sider af f.eks. at spille volleyball. Hvis idrætsholdet har nået et niveau som øvede eller eksperter, er det naturligvis ikke nødvendigvis sjovt at få nogle nybegyndere med. Som i mange andre sammenhænge er der stor forskel på foreninger.

Hvilke interesser driver værket

Whyte og Brinkmann trækker også den meget væsentlige pointe frem, at mange af medlemmerne i idrætsforeningerne er der for idrættens skyld! Medlemmer af fodboldklubber kommer for at spille fodbold. De har ikke – som en naturlov – nødvendigvis en interesse i at være kulturformidlere eller i at hjælpe flygtninge med at blive inkluderet i lokalsamfundet.

Endvidere er arbejdet i idrætsforeninger for langt størstepartens vedkommende båret af frivillige kræfter. Når det er sagt, skal det fremhæves, at der har været meget opbakning til projektet fra lokale aktører.

At idrætsforeninger også er præget af meget frivilligt arbejde, kom tilsyneladende bag på flere fra de sociale foreninger. Det er kun et eksempel på, at de to typer af foreninger havde meget at lære om hinandens virkelighed.

Idræt med Asylcenter Ranum

Helle Anderson, der arbejder som netværksarbejder på Asylcenter Ranum fortæller, at de har haft stor fornøjelse af projektet. Tidligere har Asylcentret ikke haft samarbejde med de lokale idrætsforeninger, men det har de nu. "Vi har meget mere kontakt med dem. Hvis vi har nogle, der gerne vil gå til en idræt, ringer vi og spørger, om de har plads. Idræts-

foreningen skal jo ikke have flere, end de har plads til", siger Helle Anderson. Nogle af børnene fra Asylcentret rider sammen i det lokale ridecenter, andre går på et fodboldhold sammen med danske børn. "Børnene lærer mere dansk, når de er på idrætshold med andre danske børn. Samtidig er det en god måde at lære om vores foreningsliv i Danmark. Foreningslivet kan godt være en udfordring for de voksne, som jo ikke kan støtte op om foreningen på samme måde som mange andre forældre. De kan ikke køre børnene til træning og andre opgaver som f.eks. at bage en kage eller på anden vis hjælpe til, skal de først introduceres til. Idrætsforeningerne forsøger at engagere nogle forældre til at være praktisk hjælp omkring holdet", beretter Helle.

Nogle af de voksne bruger også idrætsforeningerne. "Vi har nogle, der går til volley og fodbold, og andre der træner fitness i hallen. Det styrer de helt selv uden vores hjælp. Det kan

være en udfordring, at idrætten typisk foregår i to forskellige byer. Der er kun begrænsede transportmuligheder til den anden by, så derfor bliver tilbuddene til asylcentrets beboere begrænset", forklarer Helle.

Selvom projektet er afsluttet, vil man i Ranum fortsætte med nogle af de aktiviteter, som man har samarbejdet om i løbet af projektet. Asylcentret vil lave en sommerskole med fodbold, håndbold og gymnastik i den første uge af sommerferien. Og de gentager også Åben Hal, hvor idrætsforeningerne er til stede, og hvor interesserede kan komme i hallen og få et indtryk af de mange tilbud og idrætsgrene. ●

Se mere på www.dgi.dk
skriv "Netværk på tværs" i søgefeltet

Formidling

Ud over de mange idrætsaktiviteter efterlader projektet også noget materiale, som andre kan få glæde af. På DGIs hjemmeside kan man finde den omtalte evaluering. En guide til idrætsforeninger i særdeleshed og lidt om foreningslivet i Danmark, oversat til 5 sprog, som ud over engelsk også er arabisk, tigrinia, somali og dansk. Endelig er der også et inspirationskatalog for andre, der kunne have interesse i at prøve kræfter med et lignende projekt. Skulle der være brug for yderligere information, kan man kontakte Siliane Bjerre, der er inklusionskonsulent hos DGI.

Aktivt ejerskab

“ Med vores aktive ejerskab varetager vi Grundfos’ langsigtede interesser. Vi opstiller holistiske mål og udfordrer Grundfos’ bestyrelse og koncernledelse.

- Christian Hartvig, direktør, Poul Due Jensens Fond

“ For Fonden er aktivt ejerskab mere end blot at opstille økonomiske mål. Det er en gensidig udviklingsproces, som både fonden, Grundfos-koncernen og det omgivende samfund deltager i.

– Christian Hartvig, direktør, Poul Due Jensens Fond

Med øje for Grundfos' interesser

Siden stiftelsen i 1975 har Poul Due Jensens Fond eksisteret med det formål at eje, beskytte og udvikle Grundfos som en økonomisk sund virksomhed i overensstemmelse med stifterens grundlæggende værdier og principper.

Hvad?

Indsatser

Bidrage til en sund udvikling af Grundfos.

Hvorfor?

Siden oprettelsen i 1975 har Poul Due Jensens Fond eksisteret for at eje, beskytte og udvikle Grundfos som en økonomisk sund virksomhed i overensstemmelse med stifterens grundlæggende værdier og principper.

For hvem?

Indsatser

Grundfos-koncernen

Hvorfor?

Omdrejningspunktet i vores aktive ejerskab af Grundfos er, at vi varetager Grundfos' langsigtede interesser.

Hvordan?

Indsatser

1. Opstille langsigtede holistiske mål og følge systematisk op på dem
2. Belønne passionerede og innovative Grundfos- medarbejdere

Hvorfor?

Ved at følge op på og udfordre Grundfos' bestyrelse og direktion fastholder vi en sund kritisk dialog mellem Fonden og dens datter- selskaber.

Fonden ønsker at inspirere Grundfos-medarbejdere over hele verden til at gøre en positiv forskel i deres eget og i andre menneskers liv. Vi mener, at dette påvirker Grundfos positivt.

Omdrejningspunktet i vores aktive ejerskab af Grundfos er, at vi varetager Grundfos' langsigtede interesser.

Det betyder i praksis, at vi har ambitioner - der er både langsigtede og holistiske - på Grundfos' vegne, samt at vi udfordrer Grundfos' bestyrelse og koncernledelse.

Overordnede ambitioner for Grundfos

Fonden ønsker, at Grundfos skal være globalt førende på verdensmarkedet for avancerede pumpe løsninger og banebrydende inden for vandteknologi, som bidrager til global bæredygtighed gennem udviklingen af teknologier, der forbedrer menneskers livskvalitet og skåner miljøet.

Fonden ejer 88 % af aktierne i Grundfos og udøver sit ejerskab ved at vælge ikke blot bestyrelsesmedlemmer i Grundfos Holding A/S, men også ved

direkte at vælge formand og næstformand i Grundfos Holding bestyrelsen, da disse i henhold til vedtægterne vælges direkte af aktionærerne på den årlige generalforsamling. Dette giver Fonden et stærkt værktøj til at påvirke Grundfos' udvikling.

Fondens ejerskab kendetegnes ved tålmodighed. Under hensyntagen til udsving i globale markedstendenser og globale, regionale og lokale udviklinger generelt giver vi Grundfos-koncernen plads til på kort sigt at manøvrere i den globale økonomi. På langt sigt forventer Fonden, at Grundfos-koncernen forfølger de otte overordnede ambitioner, som er beskrevet i bilagene til Fondens fundats. Og at den handler i overensstemmelse med de forretningsprincipper, der har bragt Grundfos op på det nuværende niveau, samt angiver ambitionerne for:

- Årlig organisk omsætningsvækst

- Årligt overskud før skat
- En kapitalstruktur baseret på en høj egenkapital
- Forrentning af egenkapitalen
- Markedets bedste udvikling, produktion, salg og service af meget innovative produkter
- En socialt ansvarlig virksomhed, der mener, at der findes forpligtelser, som går ud over, hvad der er fastlagt i love og skattebetaling
- Bæredygtighed i produkter, produktionsmetoder og andre aktiviteter
- Overholdelse af stifterens seks værdier.

Løbende dialog om disse otte temaer er et vigtigt værktøj for at afstemme forventningerne med bestyrelsen for Grundfos Holding A/S og koncernledelsen. ●

Fra venstre: Fondsdirektør Christian Hartvig, Mathias Kielgast Garbus, Jens Milthers, Brian Petersen, Flemming Nørskov Larsen, Erik Eskjær Øbakke, Bestyrelsesformand i Fonden Niels Due Jensen, Jen Carøe Aarestrup, Klaus Vestergaard Kragelund, Jan Plougmann, Thomas Blad and Peter Mønster. Photo: Lars Holm

Vi hylder innovative hjerner

Hvert år ved overrækkelsen af Grundfosprisen hylder vi en af grundstenene i Grundfos' succes – virksomhedens innovative og engagerede medarbejdere. Poul Due Jensens Innovationspris gives til en medarbejder eller en gruppe af medarbejdere hos Grundfos, som har gjort en særligt innovativ indsats.

Vandt Innovationsprisen 2017

Vi har spurgt en af vinderne af førsteprisen, Jan Plougmann, hvad det betyder at modtage en innovationspris. "For det første er prisen en anerkendelse af det arbejde, der laves uden for normal arbejdstid. Juryen tager ikke daglige anliggender og organisatoriske strukturer i betragtning," siger Jan og tilføjer: "Vi vil meget gerne gøre endnu et forsøg på at vinde prisen. Det var en fantastisk oplevelse at være til stede ved prisoverrækkelsen sammen med de andre vindere og opleve optakten til arrangementet, selve prisoverrækkelsen og det, der foregik bagefter. Vores råd til andre Grundfos-medarbejdere, der ønsker at ansøge om innovationsprisen, er ganske enkelt: Vær ambitiøse, og tro på jeres idéer!"

Andenpræmien på 10.000 euro gik til Mathias Kielgast Garbus, Jens Milthers, Erik Eskjær Øbakke, Thomas Bødker, Brian Petersen og Flemming Nørskov Larsen for et projekt, der gik ud på at finde en løsning på udfordringen ved at koble Grundfos-produkter til internettet.

Tredjepræmien på 5.000 euro gik til Thomas Blad og Peter Mønster for et projekt, hvor man undersøger en ny måde, hvorpå man kan regulere flowet i gulvvarmeanlæg. ●

Vinderen af Innovationsprisen 2017

Juryen tildelte førstepræmien på 15.000 euro til Jan Plougmann, Jan Carøe Aarestrup og Klaus Vestergaard Kragelund for et koncept til en produktplatform, der tilbyder direkte digitalisering, nem konfiguration på stedet, væsentligt mindre kompleksitet samt omkostningseffektiv produktion og idriftsættelse, samtidig med at den nuværende produktdeevne opretholdes eller endda øges.

Hårdt arbejde betaler sig

Ved Grundfosprisen 2017 modtog seks Grundfos-medarbejdere fra fem forskellige lande et Poul Due Jensen-legat:

Anikó Péntzes (Ungarn)

Anikó Péntzes begyndte at arbejde for Grundfos som operatør, men arbejder nu med administration af løfteudstyr. Anikó har gennemført et kursus for sikkerhedsteknikere, og nu ønsker hun at styrke sine sikkerhedskompetencer og uddanne sig til brandtekniker.

Lucas Martin Arana (Argentina)

Lucas Martin Arana ønsker en karriere som supply chain manager og har en kandidatgrad i driftsledelse. Dette studieprogram vil helt klart bidrage til hans forståelse af den nyeste teknologi inden for koncepter og produktionsværktøjer, logistik og lagerstyring.

Vladyslav Shevchenko (Ukraine)

Vladyslav Shevchenko ønsker at tilegne sig ny viden og nye færdigheder ved at få diplom i professionel markedsføring. Han arbejder som marketingspecialist og finder det vigtigt at bidrage til innovationsånden.

Djordje Adnadjevic (Serbien)

Djordje Adnadjevic arbejder som kvalitetsingeniør med fokus på leverandørkvalitet hos Grundfos. Djordje skal deltage i et seks uger langt sommerprogram ved CBS i 2018 for at lære mere om dansk kultur og etik i forbindelse med forretningsmuligheder inden for analyse og brug af big data.

Elena Beliaeva (Rusland)

Elena Beliaeva arbejder i HR og var den første HR-medarbejder i det russiske salgsselskab. Elenas Poul Due Jensen-legat skal bruges til at finansiere en del af en Executive MBA, som skal bidrage til hendes personlige udvikling og forretningsforståelse.

Ivan Ivaski (Serbien)

Ivan Ivaski arbejder som produktionsoperatør i Serbien. Ivan har tidligere vundet et legat og opnåede de højeste karakterer, da han tog sin eksamen i maskinteknologi på universitetet. Juryen valgte at tildele Ivan et fase 2-legat, som gør det muligt for Ivan at fortsætte sine studier. ●

Fra venstre: Fondsdirektør Christian Hartvig, Elena Beliaeva, Djordje Adnadjevic, Vladyslav Shevchenko, Bestyrelsesformand i Fonden Niels Due Jensen, Lucas Martin Arana and Anikó Péntzes. Photo: Lars Holm.

Fra venstre: Daniel Escobedo Uribe, Bestyrelsesformand i Fonden Niels Due Jensen og Victor González Moreira

Hjælp til de sårbare i San Luis Potosí

Poul Due Jensens Social Responsibility Award blev uddelt for første gang i 2017. Juryen valgte et projekt fra Mexico: Justice for San Luis Potosí ledet af Victor González Moreira og Daniel Escobedo Uribe. Præmiepengene, minimum 20.000 euro, går til implementering af dette projekt, der fokuserer på mennesker, som er udsat for uretfærdig retsforfølgelse eller fængsling. Ved at støtte disse mennesker med juridisk rådgivning, psykologhjælp og genbeskæftigelse vil de involverede – og deres familier – kunne se frem til en lysere fremtid og nyde en bedre livskvalitet.

Efter eventet spurgte vi Victor og Daniel, hvordan det føltes at være de første, der modtog Social Responsibility Award:

Det var en oplevelse, man kun får én gang i livet. Det viste, at vi hos Grundfos Mexico er på rette spor, når det gælder social ansvarlighed. Medarbejderne i Mexico er stolte over denne anerkendelse, som giver følelsen af at Grundfos' værdier er ægte i Mexico.

Hvad er der foregået på projektet, siden det blev tildelt Social Responsibility Award?

Vores partner, en NGO kaldet RENACE, har besøgt fem kommuner i San Luis Potosí for at gennemgå og analysere sager, hvor mennesker er fængslet. Der blev fundet 809 tilfælde af potentiel uretfærdig behandling fra myndighedernes side, som er værd at støtte. Siden oktober 2017 har RENACE hjulpet tre personer med at blive løsladt fra fængslet, og de er nu tilbage i beskæftigelse i forskellige job. RENACE har desuden afholdt møder med offentlige myndigheder for at fremlægge manglen på infrastruktur og de dårlige sundhedsforhold i fængselsbygningerne. De fremlagde desuden de potentielle sager, der krævede en løsning.

Hvad er de næste skridt i projektet?

RENACE og Grundfos Mexico vil arbejde videre med at forbedre ansættelsesprocessen for at hjælpe tidligere fanger med at finde vellønnede job. Planen er at opbygge et komplet socialt rehabiliteringsprogram, der skal hjælpe fængslede med at blive genintegreret i samfundet og på arbejdsmarkedet. Vi vil gerne fortsætte med programmet hos Grundfos Mexico. ●

Om Renance

Renace begyndte for tyve år siden at støtte det retslige forsvar af mennesker, der var uretfærdigt fængslet. Sammen med mere end 200 andre civile organisationer førte Renace an i skiftet fra en skriftlig straffeprocedure til en procedure, som er gennemsigtig, mundtlig og effektiv. Takket være denne indsats blev der i 2008 vedtaget en forfatningsreform til indførelse af Accusatory Criminal System i Mexico

➤ **Læs mere**
www.renaceslp.org

➤ **Se video**
Youtube: Renace Solidaridad y Justicia*
<https://www.youtube.com/watch?v=D-V94ks3Z0bM&t=19s>

Tilbage på skolebænken

For vinderen af Poul Due Jensens Studie- og Uddannelseslegat i 2016, Radwa El Nawawy, er en drøm gået i opfyldelse – og en ny har taget form i de seneste uger, hvor hun har studeret forskellige vandkvaliteter, vandrensningmetoder og metoder til styring af vandrensingsanlæg, mens hun har deltaget i et omfattende gruppearbejde sammen med ni andre studerende fra hele verden.

Det er torsdag den 29. juni 2017. Det er sidste skoledag, og Radwa El Nawawy holder godt fast i sin kaffekop. Hun har været oppe længe for at forberede eftermiddagens gruppepræsentation, der markerer slutningen på tre ugers hårdt arbejde på det omfattende kursus "Water Treatment Processes and Plants" på IHE Delft Institute for Water Education i Holland.

"Vi er i alt ti studerende fordelt på tre projektgrupper," forklarer Radwa. "Hele klassen samarbejder om den samme case, som vi skal fremlægge for lærerne i eftermiddag. Vi skal designe et vandrensingsanlæg, og fremlægningsen skal vise, at vi har tænkt på alle de vigtige detaljer såsom valg af rensningsmetoder og -processer, udregning af vandforbrug, procesdesign og beregning af drikkevandets opnåede kvalitet, udregning af omkostninger, tekniske detaljer osv."

For Radwa har det ikke været uden komplikationer at tage tre uger ud af sin travle hverdag for at vende tilbage til universitetet. Hun er leder af det tekniske supportteam hos Grundfos' salgsselskab i Egypten (GEG), der håndterer alle de komplekse projektsalg, og da teamet kun består af to medlemmer, kan hendes fravær virkelig mærkes tilbage på kontoret.

Hårdt arbejde og inspiration

Kurset har været lidt af en udfordring. Radwa er uddannet maskiningeniør, så første uges undervisning i kemi var vanskelig og krævede ekstra opmærksomhed og hårdt arbejde. Men nu er hun fast besluttet på at opgradere sine færdigheder yderligere. Oprindeligt havde Radwa kun planlagt at tage dette kursus, indtil hun blev klar over, at det kunne udgøre en del af en kandidatgrad i vandforsyningsteknik, hvis hun samler nok kursuspoint i løbet af de næste fem år. Det betyder også, at hun skal op til en individuel eksamen tre uger efter kurset.

"Til gruppepræsentationen skal hver deltager kun gennemgå ét område af vores vandforsyningsanlæg, men til den individuelle eksamen skal jeg vise, at jeg forstår alt det, vi har behandlet. Heldigvis har jeg aftalt med læreren, at jeg kan tage eksamen via Skype, så jeg ikke behøver at rejse ved den lejlighed," siger hun.

Heldigvis begyndte helligdagene Eid al-Fitr, der markerede afslutningen på Ramadan, den 25. juni. Her er der stille på GEG-kontoret, så Radwa kan koncentrere sig helt om dagens fremlægning.

Allround-eksamen

Kl. 14 kommer lektoren og to indlæggsholdere ind i klasselokalet, og de studerende skiftes til at præsentere forskellige aspekter af deres vandrensingsanlæg i den fiktive by Locosia.

"Det er ikke traditionel klasseundervisning. Kurset er nærmere en workshop, og de studerende udsættes for mange cases fra eksterne forelæsere," forklarer lektor Saroj K. Sharma, der er ansvarlig for programmet. *"Bedømmelsen sker i fire trin: I løbet af de tre uger viser de studerende flere gange, hvordan det går med deres design. Hver gang evaluerer vi de studerende og giver dem feedback på deres metoder og beslutninger. Desuden afholder hver gruppe hver uge en præsentation. I dag er det den endelige præsentation, og på mandag afleverer klassen deres endelige rapport, hvor de har inkluderet dagens feedback. Under den individuelle eksamen tester vi hver studerendes generelle viden og stiller detaljerede spørgsmål om de dele, som han eller hun har været med til at designe."*

Radwa og et par andre studerende skal ikke afholde præsentation i dag, da sessionen kun varer en time plus tid til opfølgende spørgsmål fra lærerne. Men hun forklarer, at hun får scenen helt for sig selv, når hun kommer tilbage på kontoret. ●

“ Vi arrangerer altid en session for hele kontoret, når nogen har været på kursus. På den måde kan jeg præsentere mine kolleger for alt, hvad jeg har lært, så de kan også drage fordel af det.

– Radwa El Nawawy

Governance

“ **God fondsledelse hjælper os med at sikre, at vores bestyrelse forbliver professionel og uafhængig, og at vi har den rette kombination af kompetencer og erfaring.**

- Christian Hartvig, direktør, Poul Due Jensens Fond

“ **God fondsledelse giver Fonden arbejdsro til at opfylde sit primære og formål med at passe godt på Grundfos og understøtte velgørende aktiviteter.**

Men det er ikke blot noget, vi skal gøre. Vi tror fuldt og fast på, at god fondsledelse gør os bedre til det, vi gør.

Hvad?

Indsatser

Sikre at sunde principper for god fondsledelse er integreret i vores arbejde.

Hvorfor?

I Poul Due Jensens Fond mener vi, at et konstant fokus på god fondsledelse vil gøre os bedre til vores arbejde.

For hvem?

Indsatser

For Fonden og alle dens offentlige og private interessenter.

Hvorfor?

Internt er god fondsledelse et redskab til at sikre kompetencer, mangfoldighed, samarbejde og sunde beslutningsprocesser.

Eksternt, for eksempel ved samarbejde med interessenter som Erhvervsstyrelsen, er god fondsledelse med til at skabe tillid til, at vores arbejde er i fuld overensstemmelse med gældende love, regler og anbefalinger.

Hvordan?

Indsatser

1. Arbejde proaktivt med anbefalingerne for god fondsledelse i bestyrelsen
2. Sikre strategisk fokus og opfølgning på Fondens daglige arbejde

Hvorfor?

Strategisk fokus gør det lettere at træffe beslutninger i det daglige arbejde og at følge op på dem. Eksekvering af strategien bliver mere effektiv, når der er en klar ambition for Fondens arbejde.

Bestyrelsesformanden takker af

Den 7. marts 2018 vil for altid være en historisk dag i Poul Due Jensens Fonds historie. Det vil for altid være dagen, hvor Niels Due Jensen, efter at have siddet i Fondens bestyrelse siden stiftelsen i 1975, forlod både bestyrelsen og formandsposten. Dagen har dog været annonceret i god tid, da Niels Due Jensen længe har talt om, at han ville fratræde, når han fyldte 75 år. Det har været en udfordring at finde en egnet afløser, men Bestyrelsen har truffet deres valg. Den nye fondsbestyrelsesformand bliver Jens Bager. Det er tid til et vagtskifte.

➤ [Læs mere på næste side](#)

Vi har spurgt Niels Due Jensen, hvad der har været vigtigt for ham som bestyrelsesformand?

Arbejdet som bestyrelsesformand i Poul Due Jensens Fond har optaget mig meget. Dels har det været vigtigt for mig at sikre, at min fars værdier har kunne leve videre i Poul Due Jensens Fond. At vi i Fonden har haft solidt fundament at arbejde udfra. Min far, Poul Due Jensen, var en visionær mand, der både havde stor forstand på pumpeteknologi – og i særdeleshed på menneskene bag teknologien. Samtidig har det været vigtigt, at varetage det aktive ejerskab af Grundfos på en ansvarlig måde. At være med til at sikre, at organisationen stadig udvikler sig. Og Grundfos klarer sig godt. Det er vigtigt og står naturligvis mit hjerte nær.

Hvad er du specielt stolt af?

Det er et svært spørgsmål. Jeg glæder mig over, at Grundfos stadig er verdens førende pumpevirksomhed, og at ejerfonden er blevet professionaliseret i en grad, så den kan løfte opgaven som aktiv ejer af Grundfos. Det betyder meget for mig. Jeg er stolt af, at jeg været med til at skabe en stærk donationsstrategi for Fonden, der er i harmoni med de værdier og den DNA, der har præget Grundfos siden stiftelsen. Vand til verdens fattige, støtte til gode forskere og hjælp til inkludere flere mennesker på arbejdsmarkedet. Det er gode

formål, som jeg også personligt, kan stå helt bag. Jeg er også glad for principperne - om at Grundfos skal blive ved med at være den virksomhed, der producerer verdens bedste og mest innovative pumper i den bedste kvalitet, markedet kan opdrive - er skrevet ind i fondens regelgrundlag. Jeg er helt tryk ved at give slip på formandsskabet nu og lade Jens Bager overtage min rolle i Poul Due Jensens Fond.

Stafetten gives videre

Jens Bager overtager nu formandsskabet, og vi har spurgt ham, hvordan han vil gå til opgaven, og hvordan han vil karakterisere den fond, som han nu skal overtage formandsskabet for?

Lad mig starte med et citat af Poul Due Jensen: "Der findes forpligtelser, som går ud over, hvad der er fastlagt i love og skattebetaling". Citatet er for mig essensen i det værdigrundlag, der altid har karakteriseret både Poul Due Jensens Fond og Grundfos. Det er et værdigrundlag, der stadig skal karakterisere Fondens aktiviteter. Jeg tænker, at det er essentielt, at Poul Due Jensens Fond også i fremtiden sikrer sit syn på mennesker og på miljøet, samtidig med at Fondens fremmeste forpligtelse, at forvalte sit ejerskab ved aktivt at understøtte Grundfos' fremtidige positive udvikling, fortsat varetages på en ansvarlig måde.

Hvad ser du som dine største udfordringer, når du nu overtager formandsskabet?

At løfte arven efter Niels Due Jensen og stifterfamilien. Det er store sko, jeg skal fylde ud! Jeg har brugt det seneste år som menigt medlem af bestyrelsen til at lytte og lære af de andre bestyrelsesmedlemmer og af fondssekretariatet. En af mine første opgaver som ny formand bliver at sætte mig grundigt ind i Grundfos' forretning. Jeg skal som formand stå i spidsen for at forvalte det aktive ejerskab tilfredsstillende. Jeg har noteret mig, at Grundfos i de senere år har leveret flotte resultater, og at Fondens midler, som en konsekvens heraf, er stigende. Vi skal i Fonden bl.a. tage stilling til forvaltningen af den stigende formue og forsvarlige uddelingsniveauer i de kommende år.

Hvilket personlig præg kunne du godt tænke dig at sætte på Fonden?

Meget tidligt i min karriere var der en klog mand, der sagde til mig, at jeg altid skal aflevere den virksomhed, jeg fik ansvaret for tilbage i en bedre stand, end da jeg modtog den. Det råd har jeg altid båret med mig. Jeg vil gerne bidrage til, at Poul Due Jensens Fond placerer sig i front i blandt fondene i Danmark. Allervigtigst er, at jeg medvirker til, at Fonden forvalter sit aktive ejerskab af Grundfos således, at Grundfos

“ At løfte arven efter Niels Due Jensen og stifterfamilien. Det er store sko, jeg skal fylde ud!

- Jens Bager, nyvalgt bestyrelsesformand, Poul Due Jensens Fond.

løbende fremstår som en større og mere succesfuld virksomhed. En virksomhed der er i front både på innovation og menneskesyn. Så vil jeg tænke, at jeg har været med til at sætte det rigtige fingeraftryk.

Hvad tænker du om fremtidens fonde – og Poul Due Jensens Fond i denne sammenhæng?

Der er en stor bevægelse i gang i disse år. Dels er fondene blevet en større faktor i det danske samfund, dels er kravene til fondenes ageren og til god fondsledning blevet skærpet. Denne bevægelse ser jeg kun øget i de kommende år. Fondene vil i fremtiden få en mere central placering i samfundet og større betydning for velfærden i Danmark. Samtidig med at samfundets interesse for og indsigt i Fondenes gøren og laden fortsat øges.

Hvordan reagerer fondene på denne tendens?

Jeg ser mange fonde åbne op over for samfundets stigende interesse i disse år. For nyligt stiftede de ledende fonde i Danmark en forening "Fondenes Videnscenter", der for mig er endnu et bevis på stigende åbenhed. Og ikke mindst en erkendelse i fondsverdenen af, at fondene har en blivende og stor betydning for det danske samfund. For Poul Due Jensens Fond betyder det, at vi skal fortsætte af den vej, vi allerede følger. En vej som er i tråd med den bevægelse, vi ser i det danske samfund og i fondsverdenen. ●

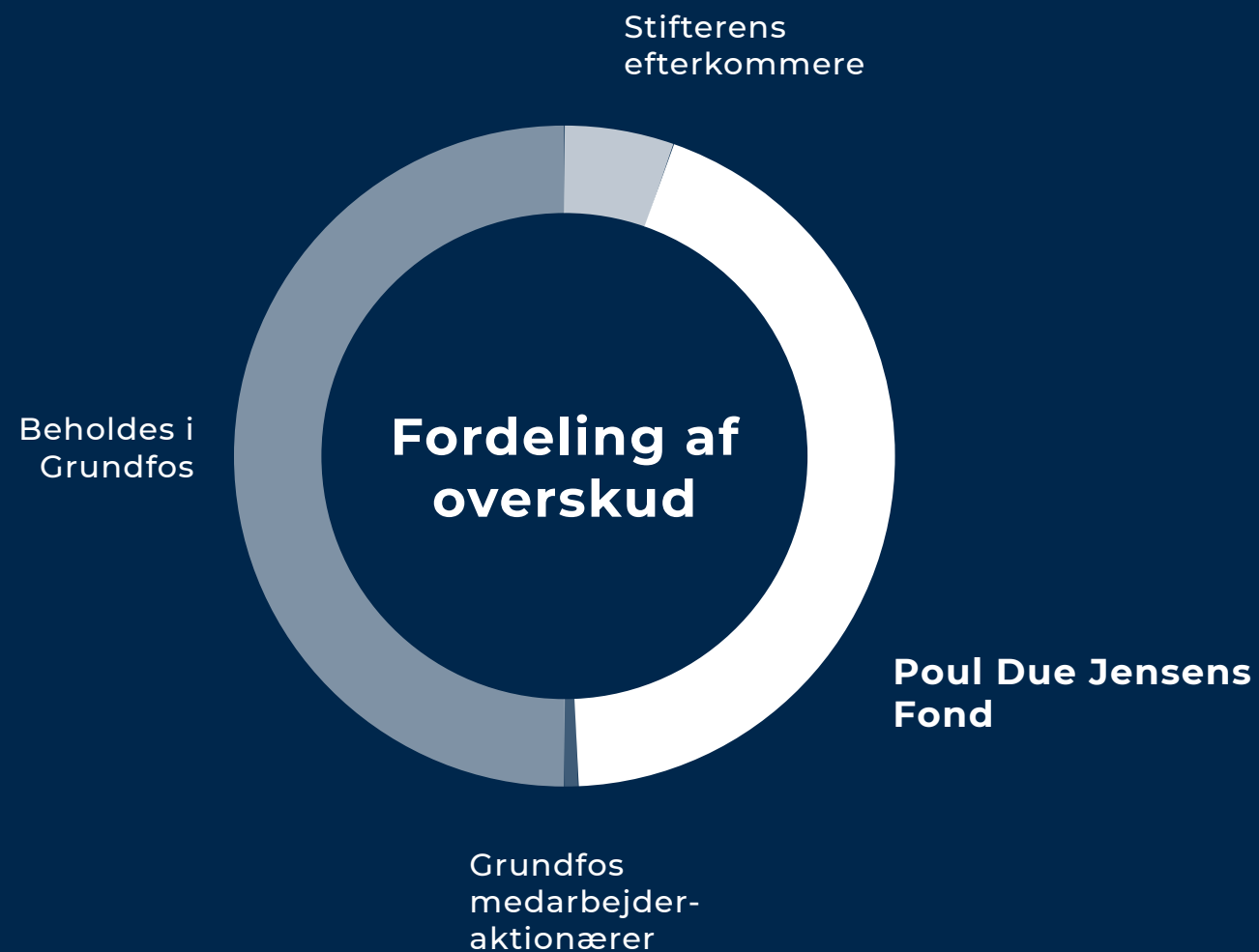

“ Der er en stor bevægelse i gang i disse år. Dels er fondene blevet en større faktor i det danske samfund, dels er kravene til fondenes ageren og til god fondsledning blevet skærpet

- Jens Bager, nyvalgt bestyrelsesformand, Poul Due Jensens Fond.

Hvem går pengene til?

De fleste af Fondens indtægter i 2017 blev udbetalt som udbytte på basis af Grundfos' overskud i regnskabsåret 2016. 50% af dette overskud blev i Grundfos-koncernen, mens de resterende 50% blev udbetalt som udbytte til virksomhedens aktionærer.

Hvem får udbytte?

Pengene udbetales til aktionæerne som udbytte, fordelt efter det antal aktier, den enkelte aktionær har.

Poul Due Jensens Fond er hovedaktionær i Grundfos. Med 88 % af aktierne modtager fonden 88 % af udbyttet (eller 44 % af overskuddet).

Stifterens efterkommere modtog 11 % af udbyttet (eller 5,5 % af overskuddet).

Ved udgangen af regnskabsåret 2016 ejede Grundfos' medarbejderaktionærer ca. 1 % af aktierne og modtog som følge heraf 0,5 % af overskuddet.

Det er Fondens ønske, at medarbejderne i Grundfos skal eje 10 % af aktierne i fremtiden.

Indtægtskilder og kapital

Fonden har to indtægtskilder. Det ovenfor nævnte udbytte er den vigtigste indtægtskilde. Men derudover udlåner fonden 4 mia. DKK til Grundfos på markedsvilkår. Renten på dette lån udgør den anden indtægtskilde.

Skat

Ifølge dansk skatteret er udbytteindtægterne fra en enkelt aktiemajoritetsindehaver som Poul Due Jensens Fond fritaget for skat. Fonden betaler imidlertid skat af indtægter fra andre kilder. ●

DKK

724 millioner

af udbytteindtægterne i 2017¹

DKK

11 millioner

af renteindtægterne i 2017

Tilbagekøbsforpligtelse

I henhold til to forskellige aktionæraftaler er Poul Due Jensens Fond forpligtet til at tilbagekøbe aktier ejet af andre Grundfos-aktionærer, hvis de ønsker at sælge dem, eller hvis de dør. De midler, det kræver at indfri disse forpligtelser, skønnes at andrage 2,6 mia. DKK. Disse midler er til rådighed med kort varsel gennem låneaftaler.

¹ Det modtagne udbytte i 2017 var baseret på Grundfos' overskud i regnskabsåret 2016.

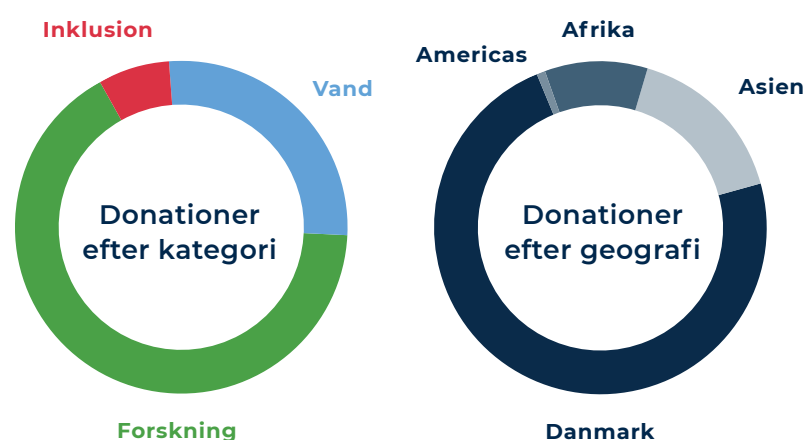
Uddelinger 2017

I henhold til fundatsen kan Poul Due Jensens Fond donere penge til generelle ikke-politiske, videnskabelige, humanitære, erhvervsmæssige, miljørelaterede og sociale formål. I 2017 besluttede Fonden at koncentrere sin støtte inden for tre strategiske kategorier: Vand, Forskning og Inklusion.

I 2017 gik 27 % af Fondens donationer til kategorien **Vand**. Ud over at etablere fysisk adgang til vand i landdistrikter og flygtningelejre støttede fonden forskellige aktiviteter inden for kapacitetsudvikling af vand i lokalsamfund for at sikre langvarige fordele.

Forskning modtog 66 % af midlerne. Fonden ønsker at styrke udvalgte forskningsmiljøer og individer inden for naturvidenskabelige og tekniske discipliner. Kategorien omfatter også de medarbejderpræmier, der nævnes i afsnittet om aktivt ejerskab.

I kategorien **Inklusion** har Fonden støttet sociale formål med fokus på inklusion af de mest socialt udsatte mennesker i deres lokalsamfund i Region Midtjylland. Målet er at gøre det muligt for socialt udsatte at være eller blive produktive medlemmer af lokalsamfundet og arbejdsmarkedet. Projekterne i denne kategori er primært upolitiske og har et socialt sigte. Denne kategori modtog 7 % af midlerne.

[Fuld liste over uddelinger](#)
Du kan finde en liste over alle donationer i 2017 på den følgende side.

Donationer efter geografi

I 2017 gik donationerne hovedsageligt til projekter med støttemodtagere i Afrika, Asien og Danmark.

10 % af Fondens projektmidler gik til vandprojekter i Afrika og 16 % til vandprojekter i Asien. Fonden har også støttet vandprojekter i Amerika (1 %).

Vi brugte 73 % i Danmark, hovedsagligt til Forskning men også til Inklusion. ●

Poul Due Jensens Fond forpligtede sig til at betale **DKK**

95,8 millioner

til filantropiske projekter i 2017

Organisation	Projektnummer og -navn	Land	Beløb (DKK '000)	Periode
BØRNEfonden	2017-002 Fase 1 forlængelse	Togo	562	2017
BØRNEfonden	2017-010 Togo Fase 2	Togo	3.000	2017-2019
Practical Action	2017-005 Practical Action, katastrofehjælp efter oversvømmelse i Peru	Peru	1.000	2017
Oxfam	2017-018 Oxfam Rohingya Crises Bangladesh	Bangladesh	1.000	2017
Oxfam	2017-012 Oxfam, vandforsyning i Nepal	Nepal	8.822	2017-2020
Water Mission	2017-013 Water Mission, vært i Tanzania	Tanzania	5.854	2018-2019
Water Mission	2017-014 Southeast Asia Clean Water Initiative 2018	Indonesien	4.784	2018-2019
Sunlit Future	2017-017 Sunlit Future 100-100 Fase 4	Indien	474	2017-2018
I alt			25.496	27%

Organisation	Projektnummer og -navn	Land	Beløb (DKK '000)	Periode
Aalborg Universitet	2017-008 Infrastrukturlaboratorium, intelligent vandinfrastruktur	Danmark	5.000	2017-2019
Aalborg Universitet	2017-023 Professorater i datalogi	Danmark	17.000	2018
Aarhus Universitet WATEC	2017-024 Professorat i vandrensning	Danmark	11.000	2018-2023
Aarhus Universitet WATEC	2017-025 Sensorlaboratorium og professorat i sensorer for vandkvalitet	Danmark	16.189	2018-2023
Aarhus Universitet WATEC	2017-026 Postdocs til sensorlaboratorium	Danmark	6.000	2018-2022
Aarhus Universitet WATEC	2017-027 Frie postdocs	Danmark	7.000	2018-2022
DTU Miljø – Institut for Vand og Miljøteknologi	Grundfosprisen – forskningsmidler	Danmark	750	2017
Irini Angelidaki	Vinder af Grundfosprisen 2017	Danmark	250	2017
Forskellige Grundfos-medarbejdere	Poul Due Jensens Innovationspris og Legater 2017	Flere lande	397	2017
I alt			63.586	66%

Organisation	Projektnummer og -navn	Land	Beløb (DKK '000)	Periode
Randers Gymnastiske Forening	2016-129 Inklusion gennem foreningsidræt	Danmark	1.925	2017-2021
Underværket	2016-157 Vild med Dansk	Danmark	800	2018-2019
DGI	2017-009 Foreningsliv for alle	Danmark	3.000	2018-2021
Mødrehjælpen	2017-019 Juledonation	Danmark	200	2017
Frelsens Hær	2017-020 Juledonation	Danmark	200	2017
Børnehjælpsdagen	2017-021 Juledonation	Danmark	200	2017
Dansk Folkehjælp	2017-022 Juledonation	Danmark	200	2017
Retfærdighed for San Luis Potosi	Vinder af Social Responsibility Award 2017	Mexico	149	2017
I alt			6.674	7%

I alt: DKK 95.756.000

100 % bæredygtig

Denne rapport er et Cradle to Cradle certificeret produkt.

Det betyder, at du sidder med et garanteret bæredygtigt trykt produkt, som er 100 % biologisk nedbrydeligt og helt fri for skadelige kemikalier og tungmetaller. Det betyder også, at KLS Pureprint i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport har genbrugt jordens ressourcer i en naturlig cirkulær proces uden skadeligt affald, som er giftigt for mennesker eller miljø.

Cradle to Cradle certificering er verdens strengeste miljøcertificering og garanterer, at et produkt hverken forurener eller bruger jordens begrænsede ressourcer, men derimod indgår i naturens egen cyklus. Det sikrer også, at de trykte produkter produceres under så miljøvenlige forhold som muligt.

Hos Poul Due Jensens Fond beskytter vi miljøet og støtter nye arbejdsmetoder til beskyttelse af jordens naturressourcer. Valget af KLS Pureprint som leverandør er blot ét eksempel på, hvordan vi fører vores værdier ud i livet.

SILVER

PurePrint® by KLS

Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S, undtagen indbinding.

“

**Der findes forpligtelser, som
går ud over hvad der er fastlagt i
love og skattebetaling.**

Poul Due Jensen

POUL DUE JENSENS FOND

Poul Due Jensens Vej 7
8850 Bjerringbro
Tel: +45 87 50 12 45

poulduejensensfond@grundfos.com
www.pdjf.dk